

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Instituttrådet

Dato
12.06.2025

Referanse
2025/6970

Tid: Torsdag 19.06.25, kl. 09.15 -11.00

Stad: Sydneplassen 12/13, møterom 1. etasje

Til: Steinar Bøyum, Eivind Kolflaath, Vibeke Tellmann, Gunnar Karlsen, Hans Marius Hansteen, Julie Zahle, Tore Øgaard, Kirsten Bang, Ingrid Øverland, Vivian Steinsund, student NN.

Innkalling til instituttrådsmøte 19.06.25

I Godkjenning av innkalling og sakliste

II Orienteringssaker

- Fakultetsstyremøte 17.06.25
- Fakultetsstyresak om LES100
- Publiseringsstrategi for Det humanistiske fakultet 2025-2030
- Valresultat fakultetsstyre og instituttråd for perioden 2025-2029
- «Budsjettering av undervisningsressurser og bruk av arbeidstidsregnskap ved Det humanistiske fakultet» – rapport fra arbeidsgruppe og høyingsinnspel frå FoF til saka
- Lokal lønnspolitikk – Minste startlønn fra 01.06.2025
- Tilbakemelding internkontrollområder 2024 – Det humanistiske fakultet.

III Vedtakssaker

2025-09 Budsjettinnspel for 2026

2026-10 Val av medlemmer til instituttrådet for perioden 2025-2029 FoF (gruppe B og C)

2026-11 Studiekvalitetsmelding for 2024/2025

Postadresse

Universitetet i Bergen
Institutt for filosofi og
førstesemesterstudier
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Steinar Thunestvedt
Telefon: 55582384
Mobil:
E-post: Steinar.Thunestvedt@uib.no

Steinar Bøyum
Instituttleiar

Steinar Thunestvedt
Administrasjonssjef

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Instituttrådet

Dato
13.06.2025

Referanse
2025/6970

II Orienteringssaker

Vedlagt finn ein saksunderlag til orienteringssakene på instiuttrådsmøtet 19.06.25.

Hans Marius Hansteen orienterer om fakultetsstyresakene frå tirsdag 17.06, som ein finn her:

[Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet | Det humanistiske fakultet | UiB.](#)

Steinar Thunestvedt
administrasjonssjef

Styre
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Arkivreferanse
2022/8830
Styresak

Dokumentdato
10.06.2025
Møtedato

Fellesemne i første semester - LES100 Les og skriv

Bakgrunnsdokument

- Rapport frå arbeidsgruppa.
- Undervisningsopplegg haust 2025.

Bakgrunn

Eitt av dei sentrale tiltaka i studieporteføljeprojektet er at det er innført eit nytt obligatorisk emne på 10 studiepoeng i første semester for alle BA-studentar ved HF. Emnet erstattar EXFAC00AS – *Akademisk skriving* og EXFAC00SK – *Språkkunnskap*.

Det nye emnet, LES100 – *Les og skriv*, skal gi studentane innføring og trening i lesing og skriving som grunnleggjande akademiske ferdigheiter, med fokus på humaniora i den digitale tidsalderen. Hovudmålet med LES100 er å styrke lese- og skriveferdigheiter i starten av studieløpet, og å gi grunnlag for kritisk vurdering av kjelder og verktøy, med fokus på utfordringar og moglegheiter knytt til ny teknologi. Dette speglar eit syn på lesing og skriving som fundamentale akademiske og særlege humanistiske dugleikar. Emnet fornyar og bygger vidare på Akademisk skriving, men inkluderer fagleg lesing som ein sentral aktivitet og tematiserer bruk og misbruk av kunstig intelligens i lese- og skriveprosessen. Emnet skal gi studentane eit solid og trygt grunnlag for vidare studium. Ein viktig funksjon er òg at emnet skal ha ei kopling både til mentorordninga og til dei disiplinfaglege innføringsemna i første semester, og vere med på å skape eit heilskapleg første semester som førebur og inspirerer studentane til å ta fatt på resten av studieprogramma dei skal til med.

LES100 er praktisk orientert. Vekta ligg på aktive læringsformer i seminargrupper, som er kjernen i emnet. Studentane vert plasserte i seminargrupper med studentar frå same program, nokre gongar frå fleire program. Det vil ikkje vere felles pensumlitteratur, men eksempeltekstar frå studenten sitt eige programfag som skal vere grunnlaget for lese- og skriveøvingane. Desse tekstane skal veljast ut av dei respektive fagmiljøa, og vere eksempel på faglege tekstar som studentane vil møte på emna vidare i studiet.

LES100 blir tilbydd første gong hausten 2025, og vil då vere tilgjengeleg for studieprogram som tidlegare har tilrådd Akademisk skriving. Det nye fellesemnet i første semester blir såleis implementert som ein fleirtrinnsrakett. Hausten 2025 vil LES100 handtere cirka halvparten av studentmassen. Studieprogram som til no har tilrådd Språkkunnskap, vil gjere det som siste gang hausten 2025. Frå hausten 2026 vil LES100 vere obligatorisk i alle bachelorprogram ved HF.

Arbeidsgruppa for LES100 har lagt fram ambisiøse tilrådingar som krev innsats og samarbeid, med eit mål om at studentane skal få møte fagpersonar frå eige programfag i seminarundervisninga på emnet. Dette krev planlegging, men skal vere mogleg å få på plass for full implementering hausten 2026.

På same måte som Akademisk skriving gjer i dag, vil LES100 dele studentane i programvise seminargrupper for å knyte dei til eige studieprogram. Men i tillegg vil seminara på LES100 så langt som råd er undervist av undervisarar frå programfaga, medan undervisarar frå FoF vil stå for undervisninga elles. Større program kan ha eigne grupper, medan mindre program blir samla i grupper med nærliggande fag. Jo meir

programspesifikke gruppene er, dess sterkare blir den faglege og sosiale tilknytninga i det sårbare førstesemesteret.

Arbeidsgruppa som har utarbeidd LES100 understrekar viktigheita av eit felles ansvar for å skape eit godt samarbeid mellom emna i første semester, særleg mellom LES100 og innføringsemna i disiplinfaga. Ansvaret for å få til dette samarbeidet må liggja til undervisarar på både det nye fellesemnet og undervisarar ved dei programspesifikke innføringsemna. Samarbeidet har både ei fagleg side, som samarbeid om val av litteratur og oppgåvetema, og ei praktisk side, som samkøyring av innleveringar og framdrift.

Innsats i første semester

Ei auka satsing på første semester er ein sentral del av studieporteføljeprojektet. Det er i første semester vi har flest studentar på fakultetet, og fråfallet her stort. Ved HF er fråfallet på 15 % ved inngangen til andre semester og nær 40 % ved inngangen til tredje semester. Dette viser at mange studentar fell frå i første semester, men det vitnar aller mest om at dei truleg ikkje føler at dei har eit godt nok grunnlag i møtet med spesialiseringa. Dette har òg vore tematisert ved fleire høve det siste året, som på HF-dagen i 2024 og i arbeidet med task force.

Ein sentral intensjon med LES100 er såleis å minske fråfallet i første semester. Men det nye emnet skal like mykje gje studentane eit enda sterkare fagleg grunnlag for å møte spesialiseringa si i andre semester og for vidare studiar ved HF. LES100 skal difor ha ei sterk tilknytning til studentane sine programfag gjennom undervisarane på emnet, og det er sentralt at institutta stiller med erfarne undervisarar som studentane vil møte igjen seinare i studieløpet. For fagmiljøa vil det også vere av stor verdi å få ein enda tettare kontakt med studentane allereie i første semester. Dette er ein måte å betre kunne tydeleggjere samanhengen mellom dei ulike delane av førstesemesteret for studentane, altså ex.phil., LES100 og dei programspesifikke innføringsemna.

Eit hovudmål i studieporteføljeprojektet er å styrke BA-graden som eit heilskapleg utdanningsløp. Eit fornøye og heilskapleg innhald i første semester, saman med ei utvida mentorordning og dei programspesifikke innføringsemna, skal sikre at studentane får eit godt møte med fakultetet både fagleg og sosialt. I tillegg skal dette gje studentane dei beste føresetnadane for vidare studium ved nettopp å synleggjere samanhengen mellom spesialiseringsfag og generiske humanistiske ferdigheiter knytt til lesing og skriving.

Å redusere fråfall og å auke gjennomføring er òg sentrale mål i studieporteføljeprojektet. Alle tiltaka som blir implementerte i prosjektet har dette som del av føremålet, og eit av hovudpoenga i sluttrapporten er at alle bachelorgradene ved HF skal ha eit tydlegare løp som igjen skal legge til rette for betre gjennomføring. Fråfall og gjennomføring er ikkje berre viktig for HF, det er viktig for UiB som heilskap. Med bakgrunn i det store inntektstapet som følgjer av fråfall og dårleg gjennomføring, er også universitetsleiinga tydeleg på behovet for tiltak som kan bøte på dette (jf. [UU-sak 14/25](#)). Eit felles løft i første semester er difor eit viktig ledd i arbeidet for å auke HF sitt økonomiske og faglege handlingsrom på sikt.

Omfang og undervisning frå hausten 2026

Det er tenkt at undervisinga i emnet skal bestå av fem forelesingar og ti seminar. Det vert altså lagt opp til at seminara i LES100 blir undervist av undervisarar frå programfaga. Dette vil i praksis seie at institutta stiller med lærarkrefter til å fylle seminara i LES100 frå hausten 2026. Målet i timebruk vil ressursbehovet for det

nye fellesemnet tilsvare den samla timebruken på dagens *Akademisk skriving* og *Språkkunnskap*. Sluttrapporten frå arbeidsgruppa skisserer at LES100 vil krevje mellom 120 og 150 timar pr. seminargruppe (inkludert vurdering).

Det er forventa opp mot 450 studentar på LES100. Med om lag 25 studentar pr. gruppe, vil dette seie om lag 18 seminargrupper, alt etter korleis den programvise inndelinga kan organiserast.

LES100 er, frå hausten 2026, obligatorisk i alle bachelorgrader ved HF. Emnet inngår ikkje som del av lektorutdanningane ved fakultetet. LES100 vil elles følgje same godkjenningsrutinar som før, som vil seie at studentar som tidlegare har tatt emne som Akademisk skriving / Språkkunnskap / tidlegare ex.fac-emne. ved UiB / ex.fac.-emne frå andre institusjonar får godkjent det som tilsvarande LES100.

LES100 har potensiale til å bli eit signaturemne for HF. Det faglege opplegget og organiseringa av emnet (sjå vedlegg) kan hjelpe til å få fram samanhengen mellom grunnleggjande humanistiske ferdigheiter og den fagspesifikke kunnskapen som HF tilbyr i studieprogramma sine. Dette vil kunne lette og synleggjere desse samanhengane overfor studentane, og gje dei godt grunnlag og motivere dei for å gjennomføre studieprogramma ved fakultetet. Opplegget slik det er skissert, vil òg kunne leggje grunnlaget for å styrkje faglege synergjar og for meir samarbeid mellom program.

Forslag til vedtak

Fakultetsstyret sluttar seg til prinsippet om at seminara i LES100 skal undervisast av fagpersonar frå institutta. Fakultetsstyret vil få lagt fram ei ny sak om detaljane rundt undervisninga og undervisningsressursar på møte i september 2025.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Homme
fakultetsdirektør

10.06.2025/Julie Alver Tønsaker

Publiseringsstrategi for Det humanistiske fakultet

Universitetet i Bergen

16. mai 2025

Introduksjon

Humanistisk forskning skaper ny og viktig kunnskap og forståelse, og det er primært gjennom publisering at denne kunnskapen og forståelsen får gjennomslag. En målsetning i [HF-fakultetets strategi](#) (2023-2030) er derfor å øke antallet publikasjoner i kanaler som sikrer synlighet og gjennomslag for vår forskning. Fakultetets publiseringsstrategi har som mål å bidra til en systematisk tilnærming til dette arbeidet. Dette handler i stor grad om å legge til rette for at forskerne har gode forutsetninger for å kunne publisere forskningen på en måte som gir mest mulig synlighet og gjennomslag, men det handler også om å skape gode incentiver gjennom å sikre at publikasjoner vurderes på basis av kvalitet og å sikre at systemer for registrering, evaluering og merittering er tilpasset humanistiske publiseringstradisjoner.

Dette arbeidet må ta hensyn til mangfoldet innenfor humanistisk forskning. For det første publiseres humanistisk forskning i ulike kanaler. I tillegg til fagfellevurderte tidsskriftartikler, utgjør også antologier og monografier viktige publiseringskanaler for humanistisk forskning. Dette kan blant annet skape utfordringer med tanke på å sikre åpen tilgang til forskningen. For det andre er det viktig å ta hensyn til at humanistisk forskning publiseres på ulike språk. Dette handler om å legge til rette for fortsatt publisering på norsk, men det handler også om å sikre gode vilkår for internasjonalt forskningssamarbeid og samforfatterskap.

Publiseringsstrategien ved HF-fakultetet har følgende hovedmål:

1. Fakultetet skal legge til rette for gode valg rundt publisering.
2. Fakultetet skal støtte opp om gode publiseringskanaler for humanistisk forskning.
3. Fakultetet skal sikre at publiseringsarbeid vurderes på basis av kvalitet.

1. Fakultetet skal legge til rette for gode valg rundt publisering.

En viktig målsetting er å sikre at forskningen ved fakultetet publiseres i kanaler som gir god synlighet og gjennomslag. Samtidig er det viktig å ivareta forskernes frihet til å velge hvor eller hvordan de publiserer sin forskning. Fakultetet skal derfor legge til rette for at forskerne har gode forutsetninger når de skal foreta slike valg. Siden publiseringsarbeidet utføres ved grunnenhetene, er det naturlig at de har en viktig rolle i dette arbeidet, blant annet ved å tilby forskerne grundig informasjon og utvikle og opprettholde en god publiseringskultur.

Dette innebærer følgende:

- Fakultetet skal støtte enkeltforskere og forskergruppers muligheter til å fritt velge publiseringskanaler og publiseringsform.
- Grunnenhetene skal sørge for at forskerne får relevant informasjon om hvilke kanaler som sikrer synlighet og gjennomslag, hvordan man kan publisere med åpen tilgang, og hvordan man kan gjenkjenne og unngå useriøse publiseringskanaler.
- Grunnenhetene skal sikre at ansatte i rekrutteringsstillinger får særskilt støtte og oppfølging i sitt publiseringsarbeid, blant annet gjennom utarbeidelse og oppfølging av individuelt tilpassede publiseringsplaner.
- Grunnenhetene skal fremme en publiseringskultur der man åpent deler erfaringer og kunnskap om publisering og der publikasjoner i kanaler av høy kvalitet verdsettes.
- Grunnenhetene skal legge til rette for at sampublisering og samarbeid inngår som en del av god forsknings- og publiseringspraksis, med særlig vekt på å informere om og ivareta rettighetene til forskere i tidlig karriere.
- Fakultetet skal støtte og følge opp grunnenhetenes arbeid knyttet til informasjon og publiseringskultur, blant annet gjennom eksisterende dialogmøter mellom fakultetet og grunnenhetene, og gjennom fakultetets forsknings- og forskerutdanningsutvalg.
- Fakultetet skal i samarbeid med grunnenhetene sikre at forskerne får informasjon og opplæring som sikrer at KI-verktøy brukes på ansvarlige måter i publiseringsarbeidet.

2. Fakultetet skal støtte opp om gode publiseringskanaler for humanistisk forskning.

En forutsetning for at forskningen ved fakultet skal oppnå synlighet og gjennomslag er at det finnes gode kanaler for publisering. Fakultetet skal derfor bidra til å utvikle og opprettholde bredden av gode publiseringskanaler for humanistisk forskning. Dette inkluderer ulike publiseringsformater som tidsskrift, monografier og antologier, og det inkluderer kanaler for publikasjoner på ulike språk. Det er spesielt viktig å sikre publiseringskanaler som holder høy faglig kvalitet og som gjør forskningen åpent tilgjengelig.

Dette innebærer følgende:

- Fakultetet skal arbeide for å opprettholde norsk som forskningsspråk.

- Fakultetet skal være en pådriver for nasjonale støtteordninger, for eksempel ordningen [Norskspråklige åpne tidsskrift innenfor humaniora og samfunnsvitenskap](#), som bidrar til å opprettholde og utvikle publiseringskanaler for humanistisk forskning på ulike fagspråk.
- Fakultetet skal tilrettelegge for at vitenskapelige ansatte kan bidra til faglig kvalitetssikring av Register over vitenskapelige publiseringskanaler.
- Fakultetet skal være en pådriver for nasjonale støtteordninger som gjør det mulig å publisere antologier og monografier med åpen tilgang.
- Fakultetet og grunnenhetene skal legge til rette for deltagelse i nasjonalt og internasjonalt samarbeid som tar sikte på å opprettholde og utvikle gode og åpne publiseringskanaler for humanistisk forskning.
- Fakultetet skal sikre at redaktørarbeid og fagfellevurdering blir formelt meritterende og er en del av vurderingsgrunnlaget i forbindelse med ansettelser, opprykk og tildeling av ressurser.

3. Fakultetet skal sikre at publiseringsarbeid vurderes på basis av kvalitet.

HF-fakultetet har ikke bare som mål å øke antallet publikasjoner, men å øke antallet publikasjoner i kanaler som gir synlighet og gjennomslag. Dette handler med andre ord ikke bare om kvantitet, men om kvalitet. Fakultetet skal derfor sikre at det legges vekt på kvalitet når publiseringsarbeid vurderes i forbindelse med rekruttering, merittering og fordeling av interne ressurser.

Dette innebærer følgende:

- Fakultetet skal sørge for at når forskning og publikasjoner vurderes i forbindelse med ansettelser, opprykk og tildeling av ressurser så foretas disse vurderingene på et faglig forsvarlig grunnlag.
- Fakultetet skal sikre en faglig forsvarlig bruk av bibliometriske indikatorer i vurderinger av forskning og publikasjoner i tråd med prinsippene i [NOR-CAM](#) og [DORA](#)-erklæringen, slik at bibliometriske indikatorer ikke erstatter vurderinger av forskningens faglige kvalitet og innhold, og at bibliometriske indikatorer ikke spiller for stor rolle i vurderinger på individnivå.
- Fakultetet skal sørge for en vurderingspraksis der sampublisert arbeid vurderes på lik linje med andre publiseringsformer, og som sikrer at vurderingen foretas på basis av forfatternes faglige bidrag.
- Fakultetet skal sørge for at forskningens faglige kvalitet og innhold ikke vurderes på basis av publiseringsspråk, i tråd med anbefalingene i [Helsinki](#)-initiativet.

Rapport fra arbeidsgruppe for ressursbudsjett og arbeidstidsregnskap

Det humanistiske fakultet

Mai 2025

Mandat

I møte 28.01.2025 vedtok fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet (HF) å oppnevne en arbeidsgruppe for å gjennomgå prinsippene, praksisen og verktøyene som legges til grunn for budsjettering av undervisningsressurser og bruk av arbeidstidsregnskap (S 6/25).

Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppen har hatt følgende sammensetning:

- Heming Gujord (professor, LLE)
- Hans Marius Hansteen (førsteamanuensis, FOF og Hovedverneombud HF)
- Ole Hjortland (prodekan, fakultetsledelsen)
- Benedicte Irgens (dosent, IF)
- Sjur Selsvik (studentrepresentant)
- Svein Atle Skålevåg (professor, AHKR)
- Arve Kjell Uthaug (administrasjonssjef, IF)

Sekretariat:

- Anders Sæle Dahle (seniorrådgiver, Seksjon for økonomi)
- Julie Alver Tønsaker (seksjonsleder, Seksjon for studier)
- Unni K. Utvik (seniorrådgiver, fakultetsadministrasjonen)

Ole Hjortland har ledet arbeidsgruppen.

Møter og arbeidsmåte

Arbeidsgruppen har hatt seks møter i mars og april, hovedsakelig med fysisk deltakelse. I tillegg har sekretariatet hatt arbeidsmøter for å forberede møtemateriale og faktagrunnlag.

Sekretariatet har opprettet et Teams for arbeidsgruppen, med felles tilgang til grunnlagsdokumenter, presentasjoner og arbeidsutkast. Tidligere vedtak om arbeidstidsregnskap i fakultetsstyret har vært delt i forkant av arbeidet og ble gjennomgått på første møte.

Arbeidsgruppen har bedt grunnenhetene om å sende inn dokumentasjon om lokale retningslinjer, verktøy og data som brukes i forbindelse med ressursbudsjettering eller arbeidstidsregnskap. AHKR, FOF, IF og LLE har sendt inn dokumentasjon, blant annet vedtatte retningslinjer for arbeidstidsregnskap og maler for arbeidstidsregnskap. I tillegg har enhetene oppgitt omfanget av administrative ressurser de i dag bruker på arbeidstidsregnskap og ressursbudsjett.

Sekretariatet har utarbeidet protokoller for arbeidsmøtene og delt dem med gruppen.

Om arbeidsgruppens mandat

Arbeidsgruppen gikk gjennom og diskuterte mandatet på første møte. Mandatet ber om en gjennomgang av «prinsippene, praksisen og verktøyene som ligger til grunn for budsjettering av undervisningsressurser og

bruk av arbeidstidsregnskap, med det formål å forvalte ressursene på best mulig måte». Arbeidsgruppen forstår dette som at arbeidet fortrinnsvis skal dreie seg om forvaltning av undervisningsressurser, men ser det som relevant å inkludere enkelte betraktninger om administrasjonstid knyttet til vitenskapelige stillinger. Forskningstid er ikke direkte inkludert i systemene som diskuteres, men er fortsatt indirekte relevant all den tid de fleste vitenskapelige stillinger er delt mellom undervisning og forskning.

Mandatet har tre hovedpunkter:

1. *Kartlegge styrker og svakheter ved systemet og verktøyene vi bruker i dag.*
2. *Perspektivere praksisen ved HF gjennom å se til andre fakulteter og institusjoner.*
3. *Foreslå felles normer for disponering av undervisningsressurser, samt ny(e) modell(er) der det også er kobling mellom ressursbruk og resultater.*

Angående punkt 1: Arbeidsgruppen forstår «styrker og svakheter» (punkt 1) som relativt til målsetningene med systemene som beskrives i mandatet. System og verktøy for ressursbudsjett og arbeidstidsregnskap skal ifølge mandatet:

- *Bidra til at undervisningsressursene disponeres og prioriteres på en måte som setter studenter, studiekvalitet og læringsmiljø i sentrum.*
- *Bidra til at undervisningstilbudet står i samsvar med faste undervisningsressurser, og ikke går på bekostning av forskningstid eller ansattes helse.*
- *Bidrar til at utdanningstilbudet ved fakultetet er økonomisk bærekraftig.*

Angående punkt 3: Arbeidsgruppen forstår «kobling mellom ressursbruk og resultater» som at systemet for ressursforvaltning skal fremme både resultater i *utdanningen* (f.eks. studiekvalitet, gjennomføring) og *økonomisk bærekraft* i studietilbudet.

Dagens praksis for ressursbudsjett og arbeidstidsregnskap

Bakgrunn

Fakultetet har i dag en felles politikk for arbeidstidsregnskap, vedtatt i fakultetsstyret i 2008 (024/2008) og revidert i to påfølgende styresaker (30/2012 og 40/2016). Bakgrunnen for fakultetets politikk var en evaluering av kvalitetsreformen som ble gjennomført på UiB i 2006 («*Kvalitetsreformen under lupen*») og lagt frem for universitetsstyret (2006/1671). I evalueringen ble det vektlagt at reformens krav til undervisning, vurdering og tilbakemelding potensielt kunne gå på bekostning av forskningstiden. En sentral anbefaling var derfor å skjerme forskningstiden ved å motvirke en utilsiktet økning i omfanget av undervisnings- og vurderingsaktiviteter.

Oppfølgingen resulterte i egen rapport om veiledende normer for ressursbruk i undervisningen («Tid til forskning og undervisning», 2007). Hovedanbefalingen var at professor- og førsteamanuensisstillinger skulle ha en normalfordeling av tid til forskning, undervisning og administrasjon, en fordeling som deretter ble fastslått i brev fra universitetsdirektøren til fakultetene i 2008 («Retningslinjer for normal fordeling av arbeidsoppgaver innenfor arbeidstiden for professorer og førsteamanuenser ved Universitetet i Bergen», 2008/1350). Mens arbeidsgruppen anbefalte en fordeling på henholdsvis 46 %, 46 % og 8 % til forsknings, undervisnings og administrasjon, sier retningslinjene simpelthen at stillingene som hovedprinsipp skal ha samme tidsbruk knyttet til forskning og undervisning, mens administrasjon og formidling vanligvis ikke skal overskride 10 %. Dette videreførte dermed en praksis ved UiB som tidligere hadde vært en bestemmelse for hele UH-sektoren. Retningslinjene er nå del av § 3.1.9 ([Arbeidstid](#)) i UiBs regler for personalforvaltning

Rapporten «Tid til forskning og undervisning» anbefalte videre fakultetene å bruke arbeidsplaner og arbeidstidsregnskap for undervisningsoppgavene. I tillegg anbefalte rapporten at det ble utarbeidet fakultetsvise omregningsfaktorer for timebruk inkludert forberedelse (forberedelsesfaktorer).

Som ledd i HFs oppfølging av anbefalingene ble det satt ned en komité for å tilpasse forberedelsesfaktorene til nye undervisningsopplegg og sikre forskningstiden. De nye faktorene ble vedtatt i fakultetsstyret i 2008 (024/2008) med en plan om evaluering etter tre år. I to påfølgende styresaker i 2012 og 2016 fikk enkelte undervisningsoppgaver nye faktorer, og faktorene for komitéarbeid ble gjennomgått. Vedtakene innførte satser per undervisningsoppgave som er ment til bruk i arbeidstidsregnskap for den enkelte vitenskapelige ansatte.

Arbeidstidsregnskap: Gjeldende bestemmelser ved HF

Fakultetsstyret har etter siste gjennomgang vedtatt følgende forberedelsesfaktorer til bruk i arbeidstidsregnskap (*Figur 1*):

UNDERVISNING	Faktorer
Forelesning	4*
Forelesning gitt av stipendiater/post.doc.	6
Forelesning med nettbasert oppfølging	6
Forelesning forskerutdanning	4,5
Seminarundervisning	2,5
Kollokvieleidelse/Gruppeundervisning	2
Veiledning -forskerutdanning (instituttene får godskrevet 18 timer/semester i 6 semestre, maks 108 t.)	2
Veiledning - masteroppgaven (veileder får godskrevet 15 timer, å 2 semestre)**	2
Veiledning - semesteroppgave (1-3 timer)	2
Øvingsoppgaver, inkl. rettebyrde	1,5
*nyansatte gis 1 time ekstra til forberedelse	
**Veiledning gitt som en del av kursdelen kommer i tillegg	
EKSAMEN	pr. oppgave/eksamen
Masteroppgave (timer pr oppgave)	10
Muntlig mastereksamen	2
Semesteroppgave/sluttvurdering av mappe	2
Hjemmeeksamen	2
Muntlig eksamen lavere grad	1
Muntlig eksamen 300-nivå	1
Skoleeksamen (8t)	1
Skoleeksamen (5-7t)	0,8
Skoleeksamen (3-4t)	0,6
Skoleeksamen (2t)	0,4
UNDERVISNINGSKOORDINERING	Arbeidstid
Evaluerer av et emne	8
Nettbaserte emner med mappevurdering	15
Nettbaserte emner uten mappevurdering	10
Nettbasert bloggoppfølging	10
Kollokviekoordinering (emner med obligatoriske kollokvier og flere kollokviegrupper)	10
Emneansvarlig	10-25 t.
Tilrettelegging av nytt emne (pensum, studieplan etc.)	10-40 t.
BEDØMMELSE AV SØKERE	Arbeidstid
Stipendsøknad (per kvalifisert søker)	1
Bedømmelse vitenskapsteoretisk innlegg	6
Ph.d-grad for disputas (= komitéledelse)	45
Komitéledelse stillingssak grunnsats***	30
Vurdering universitetslektor	
1-3 søkere	15
4-7 søkere	25
8 eller flere søkere	40
Vurdering førsteamanuensis	
1-3 søkere	25
4-7 søkere	40
8 eller flere søkere	60
Vurdering professor/professor opprykk	
1-3 søkere	45
4-7 søkere	75
8 eller flere søkere	100
***Fullverdige komitémedlemmer får i tillegg for antall søkere	

Endret i fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet
06. september 2016

Figur 1: Forberedelsesfaktorer 2016

Til tross for forberedelsesfaktorene, finnes det i dag ingen generelle bestemmelser om bruk av arbeidstidsregnskap. Det er opp til grunnenhetene selv om de bruker arbeidstidsregnskap, og hvordan dette bidrar til personaloppfølging og disponering av undervisningsressurser. Resultatet er at selv om arbeidstidsregnskap er hovedregelen ved fakultetet, brukes ikke et slikt verktøy av alle grunnenhetene. I tillegg gjør enhetene som bruker arbeidstidsregnskap, nokså store lokale tilpasninger av satsene, ikke minst fordi den vedtatte listen over forberedelsesfaktorer ikke er dekkende for alle undervisnings- og vurderingsaktiviteter som inngår i læringsdesignene.

Enkelte institutter har egne retningslinjer for arbeidstidsregnskap, men disse varierer betydelig fra enhet til enhet (se nedenfor). Dette gjelder blant annet hvilket formål regnskapene har ved enheten, hvem som har ansvar for timeregnskapene, hvilke stillinger som skal inngå i regnskapene, hvilket normalomfang undervisningsoppgavene skal ha i ulike stillinger (justert for alder, forskningstermin, osv.), hvilke arbeidsoppgaver som skal inngå i regnskapet, og hvordan enhetene håndterer henholdsvis timeoverskudd og -underskudd for enkeltansatte.

Til sammenligning har Det humanistiske fakultet ved Universitetet i Oslo vedtatt overordnede bestemmelser for arbeidstiden som utgjør et felles grunnlag for bruk av arbeidstidsregnskap («[Retningslinjer for praktisering av arbeidspliktbestemmelsene ved Det humanistiske fakultet](#)»). Retningslinjene omtaler ikke bare forberedelsesfaktorer, men hvem som har ansvaret for arbeidstidsregnskapet, hvilke stillingstyper og oppgavetyper som skal inngå, timeomfang knyttet til ulike oppgaver i stillingene, timenormer for ulike typer emner, samt tiltak for eventuelle overskudd i timeregnskapene. Retningslinjene slår også fast at alle ansatte skal ha arbeidsplaner.

Ressursbudsjett

Fakultetet har ingen vedtatt politikk for arbeidsplanlegging eller ressursbudsjett for undervisning. Grunnenhetene har egne mekanismer for planlegging av undervisningen og bruker ressursbudsjettering i ulikt omfang som del av arbeidet.

Praksis ved grunnenhetene

AHKR

AHKR bruker i dag ressursbudsjett og arbeidstidsregnskap som del av undervisningsplanleggingen. Instituttet har i tillegg egne bestemmelser for arbeidstidsregnskap, vedtatt av instituttrådet («[Bruk av arbeidstidsregnskap](#)», 08/12). Arbeidstidsregnskapet omfatter både undervisningsoppgaver og administrative oppgaver. Den enkelte ansatte fyller selv ut arbeidstidsregnskapet og regnskapet kontrolleres av administrasjonen. I forbindelse med omlegging av studieprogrammer prøver AHKR ut egne forberedelsesfaktorer.

FOF

FOF bruker arbeidstidsregnskap for enkeltansatte som dekker både undervisningsoppgaver og administrative oppgaver. Administrasjonen fyller ut arbeidstidsregnskap som deretter kontrolleres av den enkelte ansatte. Instituttet bruker ikke ressursbudsjett i arbeidsplanleggingen, men fordeler undervisningsoppgaver blant annet på bakgrunn av arbeidstidsregnskapene. FOF har også egne timesatser for undervisningsoppgaver knyttet til ex.phil.

IF

IF bruker arbeidstidsregnskap og har egne retningslinjer vedtatt av instituttrådet («[Retningslinjer for bruk av undervisningsrekneskapen](#)», 2013). Regnskapene omfatter både undervisningsoppgaver og administrative oppgaver. Den enkelte ansatte fyller selv ut arbeidstidsregnskapet og regnskapet kontrolleres av administrasjonen. Enkelte fag har i tillegg egne ressursbudsjett som del av arbeidsplanleggingen.

LLE

Ved LLE brukes arbeidstidsregnskap for enkeltansatte, og verktøy for regnskapet forvaltes av administrasjonen. Instituttet innførte nylig et nytt redskap for ressursbudsjettering, men har ikke kunnet prioritere implementering. Det er foreløpig ingen systematisk bruk av ressursbudsjett ved enheten.

SKOK

SKOK bruker ikke arbeidstidsregnskap eller ressursbudsjett.

SVT

SVT bruker ikke arbeidstidsregnskap eller ressursbudsjett.

Kartlegging av styrker og svakheter

Styrker og svakheter med dagens system ved HF må sees i sammenheng med hvilke funksjon arbeidstidsregnskap og ressursbudsjett er ment å ha. Mandatet peker på noen prioriterte målsetninger med systemet, men dagens system har også andre funksjoner det er verdt å ta med i vurderingen. Her følger en gjennomgang av arbeidsgruppens vurderinger av systemets styrker og svakheter.

Skjerme forskningstid

HF's vedtatte politikk har i hovedsak vært styrt av et ønske om å skjerme forskningstiden fra det som oppleves som et økende antall oppgaver i undervisning og administrasjon. En slik utfordring er reell, i hvert fall hvis man legger til grunn selvrapportering om tidsbruk. Både i den nasjonale *Tidsbruksundersøkelsen* («Når timene telles», NIFU, 2021) og i UiB's rapport om forskningens rammevilkår («UiB FRAM, 2021») rapporteres det at forskningstiden er under press fra andre oppgaver og at forskningstiden ikke alltid brukes til forskning.

For enkeltansatte ved HF har arbeidstidsregnskap vært et redskap for å verne om egen forskningstid i dialog med enhetsledelsene. Denne funksjonen er også eksplisitt nedfelt i enkelte av retningslinjene som er utarbeidet lokalt. Arbeidstidsregnskapene har vært brukt til å avlaste ansatte som har fått tildelt større undervisningsmengder i perioder, blant annet ved å tildele færre oppgaver i en periode for å muliggjøre mer forskning eller ved å tildele forskningstermin.

Det er imidlertid høyst uklart om arbeidstidsregnskapene slik de praktiseres i dag faktisk har bidratt til å verne om forskningstiden. Undersøkelsene som viser tidsbruk i sektoren og ved UiB, er gjort over ti år etter at regnskapene ble innført ved fakultetet, og det er ingenting som tyder på at forskningstiden har blitt bedre ivaretatt som en konsekvens av systemet. Tvert imot peker *Tidsbruksundersøkelsen* på at tidsbruk på forskning har gått ned for enkelte stillingstyper mellom 2016 og 2021, riktignok med tall for sektoren og ikke for UiB spesifikt.

Arbeidstidsregnskapene har likevel gjort det mulig å gi målrettet reduksjon i undervisningen for enkelte ansatte som har stor belastning over tid. Det er likevel en utfordring at det i dag ikke finnes en felles praksis for hvordan overskudd i arbeidstidsregnskapet skal avbøtes dersom det først har oppstått. Noen institutter og fag har hatt mulighet til å innvilge mer forskningstid i perioder, mens andre institutter og fag ikke har hatt

anledning til det. Resultatet er at arbeidstidsregnskapene for ofte ikke har kunnet bli brukt til å sikre at tidsbruken på forskning opprettholdes i henhold til normalvilkårene. I tillegg åpner den ulike praksisen for at enkelte ansatte og fag kan bli forfordelt når arbeidsoppgavene skal løses, særlig på tvers av grunnenheter.

Overbelastning av ansatte

En annen funksjon arbeidstidsregnskapene kan ha, er å motvirke at ansatte får arbeidsoppgaver utover rammene til arbeidsforholdet. *Tidsbruksundersøkelsen* viser at heltidsansatte i vitenskapelige stillinger rapporterer om timebruk langt utover normaluken. I UiBs Arbeidsmiljø- og arbeidsklimaundersøkelse (ARK, 2021) meldte vitenskapelige ansatte ved HF om mer stress og arbeid-hjem-konflikt enn UiB generelt og sektoren generelt. Arbeidstidsregnskapet kan være et redskap for å unngå at ansatte får en arbeidsmengde som går på bekostning av helsen.

Et betydelig problem med en slik funksjon er imidlertid at bruken av arbeidstidsregnskapene ikke har lyktes i å holde timebruken innenfor de tilgjengelige rammene. Dette gjelder både for den enkeltes ansettelsesforhold og for rammene knyttet til fag og studietilbud. Ansatte i stillinger med undervisning har tidvis hatt store overskudd i timeregnskapene ved flere enheter, og over tid har timebruken på undervisning og administrasjon i hele fag vært langt større enn de tilgjengelige ressursene. Konsekvensen er ikke bare at ansatte potensielt må oppgi forskningstid for å få løst undervisningsoppgavene, men at arbeidsmengden totalt blir en belastning for enkeltpersoner og fagmiljøer.

Det er med andre ord langt fra sikkert at arbeidstidsregnskapene slik de praktiseres, har bidratt til å motvirke overbelastning av ansatte. Muligens ville situasjonen vært verre uten arbeidstidsregnskapene, men det er ingenting som tyder på at grunnenhetene som bruker slike regnskap, har lyktes bedre med å begrense arbeidsmengden enn enheter uten. Hovedproblemet virker å være at regnskapene kun er tilbakeskuende, mens overskuddene i realiteten oppstår i planleggingen av undervisningen.

Et videre problem med å fastslå at arbeidstidsregnskapene kan unngå overbelastning, er at forberedelsesfaktorene gjør at regnskapene kun måler stipulert timebruk. Den reelle timebruken på undervisningsoppgaver kan variere betydelig fra ansatt til ansatt. Faktorene gir også i dag samme uttelling dersom man gjennomfører et identisk undervisningsopplegg flere ganger, selv om forberedelsen per aktivitet trolig vil ha mindre omfang. Timetallet per semester fanger heller ikke opp utfordringer knyttet til at undervisningsoppgavene skal utføres over kortere perioder, for eksempel på grunn av blokkundervisning over enkelte uker.

Arbeidsgruppen er videre bekymret for at arbeidstidsregnskapene kan lede til misforståelser om ansvaret for arbeidsstyringen. Det er ikke den enkeltansattes ansvar å sikre at det er mulig å gjennomføre arbeidsoppgavene i henhold til den ansettelsesforholdet og innenfor fagenes ressursrammer. Dette er et ansvar som ligger til ledelsen ved grunnenhetene og fakultetet.

Rettferdig fordeling av arbeidsoppgaver

Et formål som ikke nevnes i mandatet, men som blir trukket frem i «Tid til forskning og undervisning», er å sikre at arbeidsoppgavene fordeles rettferdig mellom ansatte. Arbeidstidsregnskapet gir kun en omtrentlig oversikt over antall timer som faktisk brukes til undervisning og administrasjon, men i den grad alle ansatte har samme forberedelsesfaktor, kan regnskapene likevel bidra til at arbeidsmengden er noenlunde likt fordelt, og at samme oppgaver gir samme uttelling.

Dette formålet med arbeidstidsregnskapene er imidlertid kun delvis oppnådd med dagens system ved HF. Selv om man forutsetter at forberedelsesfaktorene leder til en mer rettferdig fordeling av arbeidsoppgaver, så gjelder dette kun de enhetene og fagene hvor regnskapene faktisk er i bruk. I tillegg er det en utfordring at forberedelsesfaktorene ved enhetene avviker noe fra fakultetsstyrets vedtak, samt at en rekke arbeidsoppgaver ikke er gitt felles satser.

Muligens kan man innvende at sammenligning på tvers av fakultetet er mindre avgjørende enn sammenligning innad på grunnenhetene. Men enhetsvis praksiser for arbeidstidsregnskap blir nå i økende grad utfordret av undervisningssamarbeid på tvers av enhetene, ikke minst på grunn av innføringen av nye fellesemner. Det er avgjørende at et felles system for arbeidstidsregnskap ikke vanskeliggjør nye undervisningssamarbeid mellom fagene, også der hvor fagene tilhører ulike enheter.

Studiekvalitet og læringsmiljø

I mandatet bes arbeidsgruppen om å vurdere hvorvidt dagens system bidrar til at undervisningsressursene disponeres og prioriteres på en måte som setter studenter, studiekvalitet og læringsmiljø i sentrum. Dette er et perspektiv på arbeidstidsregnskap som ikke har spilt en nevneverdig rolle i bakgrunnen for implementeringen ved HF. Likevel kan man stille seg spørsmålet om hvordan dagens praksis påvirker studiekvalitet og læringsmiljøet.

[Studiekvalitetssystemet](#) ved HF sier i dag lite om forvaltning av undervisningsressurser. I studiekvalitetsarbeidet er vurderinger om tilgjengelige ressurser vanligvis begrenset til spørsmålet om hvorvidt omfanget på fagmiljøet innfrir de formelle kravene i [Studietilsynsforskriften](#). Imidlertid er det avgjørende for studiekvaliteten i emner og programmer at læringsdesignet også reelt sett er gjennomførbart innenfor de tilgjengelige ressursene. For å sikre kvaliteten i studietilbudet må timebehov knyttet til undervisnings- og vurderingsoppgaver svare til tilgjengelige undervisningsressurser, samt ta høyde for forventet variasjon i ressursene, blant annet på grunn av forskningsterminer. Det er derfor en opplagt svakhet med dagens system at det i liten grad er en kobling mellom verktøyene for ressursstyring og det systematiske studiekvalitetsarbeidet.

Et annet spørsmål er hvordan de vedtatte forberedelsesfaktorene påvirker studiekvaliteten i programmer og emner. Her har dagens ordninger betydelige svakheter. For det første er listen over vedtatte forberedelsesfaktorer unødvendig lite fleksibel. Forklaringen på dette er trolig at ansvaret for faktorene er lagt til fakultetsstyret, og at periodiske oppdateringer dermed har latt vente på seg. Resultatet er at listen over undervisnings- og vurderingsaktiviteter ikke holder tritt med utviklingen i læringsdesign. Det er for eksempel ikke lagt opp til at en emneansvarlig kan disponere timer ujevnt over semestre, for eksempel fordi opptak av digitale forelesninger gjøres én gang og deretter gjenbrukes over en tid. Dette gjør studentaktiv læring som «flipped classroom» mindre attraktivt å gjennomføre. Selv om grunnenhetene kan tilrettelegge for andre forberedelsesfaktorer lokalt, forblir den vedtatte listen unødvendig konserverende. Denne mangelen på fleksibilitet vil potensielt redusere studiekvaliteten, dersom den forhindrer hensiktsmessige læringsdesign og innsats for læringsmiljøet.

For det andre legger de gjeldende faktorene opp til at timebruken på summativ vurdering (sensur) er svært høy. Mens satsene for eksamensvurdering er justert for studentantall, har mange av undervisningsformene satser per aktivitet. Det innebærer for eksempel at i et emne med 10 forelesninger, hjemmeeksamen med to sensorer og 20 studenter som avlegger eksamen, får man følgende regnestykke: $(10 \times 2 \times 4) [\text{undervisning}] + (20 \times 2 \times 2) [\text{sensur}] = 80 + 80 = 160$. Av en totalsum til emnet på 160 timer går altså bare halvparten til selve undervisningen, mens den andre halvparten går til å vurdere studentenes måloppnåelse. Regnestykket vil naturligvis endres dersom man for eksempel øker totalrammen for emnet,

reduserer antall studenter, legger om til 3-timers skoleeksamen eller går bort fra dobbeltsensur. Likevel er det en utfordring at ressursene som brukes til undervisningen, i liten grad skaleres med antallet studenter, og at sensur utgjør en betydelig del av ressursbruken. Faktorene gir muligens mening når undervisningen i hovedsak gis som forelesninger hvor antall studenter i liten grad påvirker ressursbruken, men de er ikke godt egnet for andre undervisningsformer. Risikoen er at dersom en høy andel av ressursbruken knyttes til eksamenskomponenten av emnene, vil dette potensielt gå ut over studiekvaliteten.

Et tredje poeng er allerede nevnt over: Siden forberedelsesfaktorene i nokså stor grad spriker mellom grunnenhetene, blir arbeidstidsregnskap en hindring for undervisningssamarbeid på tvers av enheter og fag. Dette er særlig problematisk når fakultetet fremover i større grad skal benytte fellesemner.

Et positivt moment er imidlertid at de vedtatte forberedelsesfaktorene til en viss grad tar høyde for arbeidsinnsatsen i studiekvalitetsarbeidet. Egne satser for emneansvar, emnevurdering og tilrettelegging av nytt emne tilgodeser viktig arbeid med studiekvalitet. Grunnenhetene har også egne timesatser for andre roller og oppgaver i studiekvalitetssystemet, blant annet for programstyreleder (fagkoordinator) og undervisningskoordinator. Disse satsene burde imidlertid helst vært like på tvers av grunnenhetene ved fakultetet.

Fakultetets bemanning av undervisning

En annen systemfunksjon arbeidstidsregnskap kunne hatt ved fakultetet, er å bidra med data om ressurs situasjonen i fagene når fakultetsstyret fatter vedtak om langsiktig bemanning. HF fordeler i dag vitenskapelige stillinger til fagene – og dermed til undervisning i studietilbudene – gjennom bemanningsplanen. Ett av kriteriene som ligger til grunn for fordelingen, er undervisnings- og forskningsbehov i fagene.

Styret har rimelig presis oversikt over de tilgjengelige undervisningsressursene per fag, men svært begrenset og lite konkret informasjon om undervisningsbehov. Utover generelle betraktninger fra instituttledelsene og frittstående innspill fra enkeltfag, har fakultetsstyret hatt begrenset dokumentasjon over undervisningsaktiviteter som utløser behov. Likevel kan mangelen i kunnskapsgrunnlaget gjøre det krevende å sammenstille undervisningsbehov i ulike fag.

Situasjonen kunne vært bedret med et system for forvaltning av undervisningsressurser som i større grad muliggjorde sammenligninger på tvers av grunnenheter og fag. En slik løsning ville imidlertid kreve at ressursbudsjett og/eller arbeidstidsregnskap fikk en felles implementering på fakultetet.

Økonomi

Mandatet ber også om at fakultetets system for ressursbudsjett og arbeidstidsregnskap bidrar til økonomisk bærekraft. I dag står resultatinntekter fra studiepoeng for over en tredjedel av fakultetets totale inntekter. Samtidig er fakultetets kostnader i all hovedsak knyttet til lønn for vitenskapelige årsverk. Det er dermed avgjørende for fakultetet å kartlegge sammenhengen mellom hvor undervisningstiden benyttes og hvor inntektene skapes. En slik oversikt er i dag en sentral komponent i kunnskapsgrunnlaget til fakultetets bemanningsplan, hvor et fags andel av studiepoenginntektene sammenstilles med fagets andel av lønnskostnadene for undervisningsårsverk.

Imidlertid er fakultetets oversikt begrenset til hele fag i bemanningsplanen, mens sammenhenger mellom mer detaljert timebruk i studietilbudet og studiepoenginntekter på emnenivå og programnivå ikke fremgår direkte. Dersom arbeidstidsregnskap eller ressursbudsjett ble brukt systematisk til å kartlegge timebruken

på tvers av fakultetet, ville også forståelsen av økonomisk bærekraft økt. Dette ville gitt et bedre grunnlag for å sikre at studietilbudet samlet sett skaper tilstrekkelige inntekter til å opprettholde driften på sikt.

Administrasjon av arbeidstidsregnskap

En siste betraktning om fakultetets bruk av arbeidstidsregnskap er administrasjon av systemet. Grunnenhetene som benytter arbeidstidsregnskap, har ulik organisering av den administrative støtten, men omfanget anslås å være rundt 0,1 årsverk per enhet. Det er også ulikt i hvilken grad undervisere selv må fylle ut arbeidstidsregnskap. Siden regnskapene forvaltes av grunnenhetene, er det i dag ikke nevneverdig ressursbruk i fakultetsadministrasjonen. Unntaket er administrativ støtte i forbindelse med de uregelmessige oppdateringene av forberedelsesfaktorene.

Et nytt system for forvaltning av undervisningsressurser

Hovedanbefalinger

- *Arbeidstidsbestemmelser:* Fakultetet bør innføre felles arbeidstidsbestemmelser som overordnede prinsipper for ressursstyring. Bestemmelsene bør fastslå ansvar, prinsipper og eventuelle normer knyttet til undervisningsomfang.
- *Ressursbudsjett:* Fakultetet bør innføre ressursbudsjett som felles verktøy for undervisningsplanlegging.
- *Ansvar:* Ledelsen ved grunnenhetene bør få ansvar for ressursbudsjettene. Fagkoordinatorer får ansvar for å utarbeide forslag til ressursbudsjett i samråd med fagmiljøene og studieadministrasjonen ved grunnenhetene.
- *Studiekvalitetssystemet:* Ressursbudsjett bør inngå som del av kunnskapsgrunnlaget i det systematiske studiekvalitetsarbeidet.
- *Bemanningsplanen:* Ressursbudsjett bør inngå som del av kunnskapsgrunnlaget i arbeidet med bemanningsplanen.
- *Forberedelsesfaktorer:* Normer for tidsbruk for undervisningsoppgaver bør forvaltes av studiestyret etter innspill fra grunnenhetene.
- *Arbeidstidsregnskap:* Eksisterende arbeidstidsregnskap bør ikke være et obligatorisk verktøy.

Arbeidstidsbestemmelser

En avgjørende svakhet med HFes gjeldende praksis for arbeidstidsregnskap er at det ikke finnes overordnede prinsipper for bruken av verktøyet. Resultatet er at fakultetet har manglet et felles system for forvaltning av undervisningsressurser. Selv om det finnes lokale systemer ved enkelte institutter, er disse ikke egnet for fakultetets overordnede behov. Både studiekvalitetssystemet og den langsiktige bemanningen er prosesser som med fordel kunne vært knyttet til et felles system for forvaltning av undervisningsressurser. HF bør derfor innføre et felles system i form av arbeidstidsbestemmelser som gjelder for alle enhetene. Bestemmelsene kan utformes med utgangspunkt i tilsvarende retningslinjer ved Det humanistiske fakultet, Universitetet i Oslo. Et slikt dokument bør blant annet fastslå ansvar for systemet, prinsipper for forvaltning av undervisningsressurser, og timeomfang for ulike stillingstyper.

Ressursbudsjett

HF mangler i dag et felles verktøy for å planlegge fordeling av oppgaver og timebruk i forkant av undervisningen. Bruken av arbeidstidsregnskap, i etterkant av selve undervisningen, har ikke i tilstrekkelig grad forhindret uønsket overforbruk av enkeltansatte og den totale timerammen for fag. Ressursbudsjett bør derfor innføres som felles verktøy for alle grunnenheter ved fakultetet. Verktøyet skal støtte den ordinære undervisningsplanleggingen i fagene. Retningslinjer for bruk av ressursbudsjett bør inngå i arbeidstidsbestemmelsene.

Her følger en beskrivelse av redskapet og system for bruk slik det er anbefalt av arbeidsgruppen. En prototype for ressursbudsjettverktøy i excel er utarbeidet i samarbeid med økonomiseksjonen for fakultetet.

Beregning av tilgjengelige ressurser

Ressursbudsjettene må ta utgangspunkt i en oversikt over tilgjengelige undervisningsressurser. Ressursrammene til et fags studietilbud er summen av tilgjengelige undervisningsårsverk knyttet til faget. Antall årsverk og tilsvarende antall timer vil være justert etter undervisningsplikt i stillingene. Antall timer til undervisning påvirkes blant annet av stillingsprosent, andel undervisning i stillingen, alder (ferieavvikling), og forskningstermin.

Fakultetet har i dag følgende antall undervisningstimer per semester knyttet til ulike stillingstyper:

Stillingstype	Undervisningsandel	Aldersjustering	Timetall per semester for fulltidsstilling
Professor	46%	Under 60 år	390
	46%	Over 60 år	381
	46%	Over 62 år	367
Førsteamanuensis	46%	Under 60 år	390
	46%	Over 60 år	381
	46%	Over 62 år	367
Universitets- og førstelektor	75%	Under 60 år	635
	75%	Over 60 år	621,5
	75%	Over 62 år	599

En hensiktsmessig oversikt over tilgjengelige undervisningsressurser bør ta utgangspunkt i faste stillinger som inngår i fakultetets bemanningsplan, men også inkludere eventuelle faste og midlertidige undervisningsstillinger utenfor bemanningsplanen. I tillegg bør undervisningstimer fra undervisningsdelen av det karrierefremmende arbeidet («pliktarbeidet») til ph.d.-kandidater og postdoktorer inngå i ressursrammen. Det er imidlertid avgjørende at slike midlertidige ressurser ikke inngår i den langsiktige planleggingen av studietilbudet. Undervisningsoppgavene i et fag skal normalt kunne gjennomføres innenfor de fast tilgjengelige ressursene, altså ikke medregnet eventuelle rekrutteringsstillinger med karrierefremmende arbeid og andre midlertidige stillinger.

Oversikten over de tilgjengelige timene per person i ressursbudsjettet skal angis semestervis som planleggingsenhet. Ressursbudsjettet må fortrinnsvis angi rammene for det forestående semesteret, men bør også gi mulighet for mer langsiktig disponering av undervisningstimer i kommende semestre.

Tilgjengelige timer i semestrene vil uunngåelig være en justerbar prognose siden timebruk i fremtidige semestre kan avvike fra planlagt bruk.

Undervisningstimer for en enkelt ansatt må ikke nødvendigvis være likt hvert semester. I noen tilfeller er det mer hensiktsmessig å fordele flere undervisningsoppgaver i enkelte semestre og tilsvarende færre i andre. Noen undervisere vil for eksempel ha flere oppgaver i høstsemesteret og færre i vårsemesteret. Likevel skal timebruk i gjennomsnitt over langtidsperioden (normalt fire semestre) være innenfor undervisningsandelen i stillingen.

En rekke forhold kan lede til at timeantallet for en enkeltansatt avviker fra normaltimetallet i ett eller flere semestre. For noen stillingstyper vil tilgjengelige timer for eksempel være påvirket av avvikling av forskningstermin. Fordi dette normalt krever søknad til grunnenheten, vil man kunne justere ressursbudsjettet i semesteret hvor forskningsterminen er planlagt. Enkelte verv og administrative oppgaver som går utover administrasjonsdelen i stillingene (8 % for stillinger med normalvilkår), vil også kunne påvirke antallet timer til undervisning. Dette kan for eksempel gjelde roller som verneombud, representantverv i fakultetsstyret, instituttråd og lignende. Forsknings- og prosjektledelse som skal kompenseres med redusert undervisning, må også synliggjøres i ressursbudsjettet.

Overforbruk av undervisningstimer for enkeltansatte som ikke er planlagt, må også tas høyde for i ressursbudsjettet. Dersom ansatte har et overforbruk i et semester, må timebruken i langtidsperioden i ressursbudsjettet justeres tilsvarende. Det samme kan gjelde dersom enkeltansatte har brukt færre timer enn planlagt i foregående semestre.

Arbeidsgruppen legger opp til at planleggingsenheten for undervisning skal være fagene ved fakultetet. Fag forstås her i henhold til inndelingen i fakultetets bemanningsplan. Denne løsningen er hensiktsmessig fordi den tilrettelegger for at ressursbruken for fagene kan sammenstilles i fakultetets langsiktige arbeid med bemanningen. Beregningen av enkeltansattes undervisningstimer for et semester, vil gi totalt antall timer tilgjengelig for et fag i semesteret. Med få unntak er faste stillinger med undervisning allerede knyttet til fag i bemanningsplanen, og det samme gjelder som hovedregel øvrige stillinger. Dersom grunnenheter har ansatte med undervisningsplikt som ikke er knyttet til et fag, må tilhørigheten bestemmes som del av kartleggingen av tilgjengelige ressurser. Enkelte ansatte vil kunne ha deler av sin undervisning i studietilbudet knyttet til et eller flere andre fag. Dette må i så fall synliggjøres i de respektive ressursbudsjettene med tilpasning av timeantallet.

Oversikt over oppgaver i studietilbudet

Ressursbudsjettene må inneholde en oversikt over studietilbudet i fagene. Dette innebærer alle emner faget har ansvar for å gi undervisning i. Oversikten må inkludere obligatoriske emner i spesialiseringen i fagets studieprogrammer, inkludert lektorprogrammer, valgfrie emner, emner som inngår i programmer i andre fag, EVU-emner og andre deler av studietilbudet faget har ansvar for. Utformingen av oversiktene over studietilbudet må sikre at alle emner i fakultetets studietilbud er dekket av et ressursbudsjett. Emner som i dag ikke har en bestemt fagtilknytning, bør legges administrativt til et av fagene. Dette gjelder også fellesemner som inkluderer undervisere fra ulike fag.

Hvert emne i ressursbudsjettet skal inkludere informasjon om undervisnings- og vurderingsformer i henhold til emnebeskrivelsen. Mer spesifikke undervisnings- og vurderingsoppgaver fylles ut som del av budsjetteringen (se nedenfor). Emner skal også ha angitt et forventet studenttall, en prognosebasert på tidligere gjennomført undervisning i emnet.

Fordeling av undervisningsoppgaver

For hvert emne med undervisning i semesteret skal det fylles ut undervisningsaktiviteter (f.eks. forelesninger), vurderingsaktiviteter (f.eks. sensur av tretimers hjemmeeksamen), og undervisningskoordinering (f.eks. emneansvar). Deretter skal oppgavene i emnet fordeles til ansatte ved faget. I tillegg skal det angis hvilken andel av oppgaven underviseren har ansvar for (f.eks. 50 % av sensuren). Når en oppgave fordeles, vil et tilsvarende antall timer trekkes fra det tilgjengelige timeantallet til den ansatte. Dersom aktiviteten er avhengig av antall studenter (f.eks. sensur), vil timebruken ta utgangspunkt i den oppgitte prognosen for antall studenter.

For at ressursbudsjettene skal fungere etter hensikten, er det et avgjørende prinsipp at oppgavene fordeles slik at man unngår overforbruk av timeantallet, både for den enkelte som deltar i undervisningen og for fagets ressursramme som helhet. Planlagt overforbruk innenfor visse semestre er likevel mulig, dersom det svarer til underforbruk i påfølgende semestre.

Dersom undervisningen går som planlagt, vil den budsjetterte timebruken tilsvare den planlagte. Det vil imidlertid være tilfeller hvor undervisningsmengden er annerledes enn budsjettert, for eksempel på grunn av sykemeldinger, fordi studentantallet er høyere eller lavere enn forventet, eller fordi undervisningsoppgaver ble lagt til. Hvis slik variasjon leder til overforbruk for enkeltansatte, kan det tas høyde for når tilgjengelig timeantall beregnes for påfølgende semestre. Det er særlig viktig at systemet sikrer at sykemeldinger ikke leder til at ansatte må ta på seg ekstra undervisningsoppgaver.

Verktøyet skal også angi total timebruk for emnet og timebruk sett i forhold til emnets studiepoengomfang, slik at ressursbruken kan sammenlignes på tvers av emner av ulik størrelse. I tillegg skal timebruk per avlagt studiepoeng beregnes på bakgrunn av forventet studentantall.

Timesatser for undervisningsoppgaver (Forberedelsesfaktorer)

For å beregne timebruken på undervisningsoppgaver, må det settes en timesats. En slik timesats er i dag gitt av fakultetets forberedelsesfaktorer, men praksisen ved grunnenehetene viser at det også anvendes en rekke andre satser.

Arbeidsgruppen vil ikke foreslå nye satser som del av anbefalingene. Et slikt arbeid forutsetter at fakultetsstyret først vedtar felles arbeidstidsbestemmelser som fastslår hvordan satsene skal inngå i et system for ressursforvaltning. I stedet anbefaler arbeidsgruppen at arbeidet med de konkrete satsene legges til studiestyret. Tidligere har vedtak om forberedelsesfaktorer vært fattet i fakultetsstyret, men en slik løsning er for tungvint. I studiestyret møtes grunnenehetenes undervisningskoordinatorer, og disse kan i fellesskap diskutere hvilke timesatser som bør settes på undervisningsoppgaver. Arbeidsgruppen vil understreke at stor grad av likhet på tvers av enhetene er viktig både for å kunne sammenstille ressursbehov på fakultetet og for å fremme undervisningssamarbeid. Nye fellesemner i studieporteføljeprojektet vil øke behovet for undervisningssamarbeid på tvers av enhetene.

Arbeidsgruppen vil videre anbefale at studiestyret får i oppgave å vurdere om det er behov for retningsgivende normer for timebruk per emne. Siden fakultetet har emner med ulikt studiepoengomfang, må normene ta høyde for ulikt omfang (f.eks. emner med omfang på 10 og 15 studiepoeng).¹ En fordel er at

¹ Studiepoengomfang gir ikke direkte et svar på hvor mange timer undervisning et emne bør bestå av. I ECTS (*European Credit Transfer and Accumulation System*) tilsvarer 60 studiepoeng et årsverk som fulltidsstudent, altså omtrent 36 timer i uken. Ett studiepoeng er beregnet til rundt 25 timers arbeid. Det er imidlertid ingen direkte kobling

fakultetet dermed også får en felles norm for timebruk for spesialiseringen i et studieprogram. En slik norm vil kunne sikre at timebruken på emner med samme studiepoengomfang ikke varierer unødvendig. En eventuell norm må likevel ta høyde for at timebruken i emner kan variere av helt naturlige årsaker, for eksempel på bakgrunn av studentantall. Normen bør både ta hensyn til en nedre grense for timebruk – minimum antall timer som bør brukes for et emne av en viss størrelse – og til en øvre grense – maksimum antall timer som bør brukes.

Ansvar for ressursbudsjett

Ledelsen ved grunnenhetene får ansvaret for ressursbudsjettene til sine respektive fag, samt å sikre at informasjon om disponible timer per underviser og undervisningsoppgaver er riktig og fullstendig. Ledelsen har også ansvar for å sikre at disponible timer for enkeltansatte justeres i forkant av undervisningsplanleggingen dersom de har uplanlagt overforbruk eller administrative oppgaver eller frikjøp tilsier det.

Utarbeidelsen av utkast til ressursbudsjett skal gjøres av fagkoordinator i samråd med fagmiljøet og studieadministrativ støtte ved enheten. Det innebærer ansvar for å disponere undervisningstimer for alle emnene faget har ansvar for. Ledelsen godkjenner endelige ressursbudsjett. Ressursbudsjettene fylles ut hvert semester i forbindelse med undervisningsplanleggingen. Studiestyret får det faglige ansvaret for det felles planleggingsverktøyet.

Studiekvalitetssystem

Ressursbudsjettene til fagene bør knyttes til det systematiske studiekvalitetsarbeidet. Hensiktsmessig disponering av undervisningsressursene er avgjørende for studiekvaliteten i emnene. Egenverdier av emner og årlige programverdier bør kommentere på sammenhengen mellom ressursbruk og studiekvalitet ved å vise til konkrete disponeringer i ressursbudsjettene. Den overordnede ressursituasjonen bør vurderes i grundigere gjennomgang av studiekvaliteten slik som treårige emneevalueringer og de femårige programevalueringene. Fagets egenverdier av ressursituasjonen og egne disponeringer bør inngå i grunnlaget for studiekvalitetskomiteens arbeid med reakkreditering av studieprogrammer.

Fakultetets bemanningsplan

Fagenes ressursbudsjetter skal inkluderes som en del av datagrunnlaget til arbeidet med fakultetets bemanningsplan. Konkret informasjon om hvordan undervisningsressursene benyttes i fagene, er avgjørende for å kunne vurdere undervisningsbehov. I dag er undervisningsbehov blant kriteriene i bemanningsplanen, men uten at fakultetsstyret har tilgang på data som gjør det mulig å sammenstille ressursituasjonen i fagene. Dersom det innføres ressursbudsjetter med felles system for hele fakultetet, vil styret være i stand til å identifisere fag hvor ressursrammene og undervisningsforpliktelsene ikke er i samsvar.

Godkjente ressursbudsjetter skal oversendes fra grunnenhetene til fakultetsadministrasjonen i forbindelse med forberedelse av styresak om bemanningsplanen.

mellom hvor mange timer en student er forventet å arbeide med et emne og hvor mange timer undervisning og vurdering i emnet krever.

Økonomi og ressursbudsjett

Felles ressursbudsjett vil gi en mer gjennomiktig disponering av kostnadene knyttet til undervisning. Med den foreslåtte utformingen av ressursbudsjettene vil man kunne følge timebruken og dermed lønnskostnadene knyttet til emner, programmer, fag, oppgavetyper (f.eks. sensur og undervisning) og annet. Likeledes vil ressursbudsjettene gi en langt bedre oversikt over hvor og hvordan studiepoenginntektene til fakultetet produseres. Ved å sammenstille kostnader og inntekter i ressursbudsjettene, vil man samtidig få et mer presist inntrykk av den økonomiske bærekraften. Det er likevel viktig å poengtere at ressursbudsjettene vil være basert på prognoser på studentantall, så inntektene vil først kunne beregnes nøyaktig i ettertid.

Data om kostnader og inntekter knyttet til emne og fag bør følge ressursbudsjettene som et verktøy for ledelse med budsjettansvar. Slik informasjon bør imidlertid ikke inngå i ressursbudsjetteringsverktøyet som skal brukes av fagkoordinator og fagmiljø. Fagets disponering av undervisningsressurser skal fremme kvalitet i utdanningene, mens ansvaret for økonomistyring ligger hos ledelsen.

Arbeidsgruppen anbefaler at redskap som knytter ressursbudsjettene til økonomiske resultater kan utvikles i samarbeid med fakultetets økonomiseksjon.

Arbeidstidsregnskap

Arbeidsgruppen mener ikke det er hensiktsmessig å pålegge grunnenhetene å bruke arbeidstidsregnskap i tillegg til ressursbudsjett. Et godt system for undervisningsplanlegging bør gjøre detaljregnskap på individnivå mindre aktuelt. I et ressursbudsjett som lar enhetene planlegge flere semestre fremover, vil reell timebruk i et semester kunne reflekteres i tilgjengelige timer i fremtidige semestre. I tillegg vil et system med både ressursbudsjett og arbeidstidsregnskap kreve mer administrasjon. Grunnenhetene bør imidlertid selv kunne velge om de vil videreføre regnskap som et supplement til bruken av ressursbudsjett.

Oppfølging

Å innføre et system av typen skissert over, vil kreve at flere punkter følges opp av fakultetet.

- Fakultetsstyret bør sette ned en arbeidsgruppe som får ansvar for å lage et utkast til arbeidstidsbestemmelser. Bestemmelsene bør utarbeides i samarbeid med både vernelinjen og arbeidstakerorganisasjonene.
- Studiestyret bør få i oppgave å sette ned en arbeidsgruppe som utarbeider oppdaterte timesatser for undervisnings- og vurderingsoppgaver. Målsetningen bør være felles satser for hele fakultetet som tilrettelegger for samarbeid og fleksibilitet i læringsdesignene.
- Studiestyret bør få det faglige ansvar for redskap for ressursbudsjettering. Den tekniske løsningen (prototypen) kan utvikles i samarbeid med økonomiseksjonen og studieseksjonen.

Dato
04/06/2025

Referanse
2025/1320

Innspel frå FoF til rapport om budsjettering av undervisningsressurser og bruk av arbeidstidsregnskap

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier stiller seg bak rapporten. Det er ein svært god og grundig rapport. Han leverer ein analyse av dagens situasjon som stort sett er treffande, og han foreslår eit nytt system som vil vere ei klar forbetring dersom det blir gjennomført.

Rapporten består av to hovuddeler. For det første peiker han på svake sider ved dagens system, der arbeidstidsrekneskap er sentralt. For det andre foreslår han eit nytt system for forvaltning av undervisningsressursar, der ressursbudsjett er sentralt. Den siste delen er den viktigaste og me tek derfor til med denne.

Forslag til nytt system

Hovudpoenget er at dagens system for arbeidstidsrekneskap ikkje har hindra manglande samsvar mellom ressursar og oppgåver, og at ein difor bør innføre ressursbudsjett som felles verktøy for alle einingar ved fakultetet. Eit slikt verktøy skal støtte undervisningsplanlegging, men også oppdaterast undervegs. I tillegg foreslår rapporten at det bør utviklast arbeidstidsbestemmelser ved fakultetet, som også skal innehalde retningslinjer for bruk av ressursbudsjett.

FoF meiner at dette vil vere ei forbetring av dagens system, om enn det naturlegvis vil avhenge av kva type system det blir og korleis dette blir implementert. Me har likevel nokre kommentarar:

- 1) Rapporten seier at eit godt system for undervisningsplanlegging og ressursbudsjett lang på veg vil gjere dagens arbeidstidsrekneskap overflødig, og seier at einingane sjølve kan velje om dei vil føre vidare dagens rekneskap ved sida av ressursbudsjett. FoF stiller seg bak dette, men vil legge til at det i alle fall i ein overgangsperiode nok vil vere nødvendig med begge deler. Dersom det nye systemet blir godt nok, kan ein klare seg med ressursbudsjett, men det vil avhenge mykje av korleis systemet blir utforma.
- 2) Arbeidsgruppa tilrår at studiestyret får i oppgåve å vurdere om det er behov for retningsgivande normer for timebruk per emne. FoF er skeptisk til slike normer. Institutta bør kunne bestemme dette sjølve. Så lenge institutta passar på at timebruken står i stil med tilgjengelege ressursar, er det ingenting i vegen for at ein, av ulike faglege og pedagogiske grunnar, kan bruke mange timar på nokre emne og færre timar på andre.

Det kan til dømes vere gode grunnar for at nokre emne i stor grad er basert på studentar si eiga lesing, medan andre emne er meir undervisningsintensive.

3) Rapporten slår fast at "timebruk i gjennomsnitt over langtidperioden (normalt fire semestre) skal vere innanfor undervisningsandelen i stillingen". FoF reknar det som sjølvstyk at timebruken over tid skal vere i tråd med undervisningsandelen i stillingane, men er usikker på om fire semester er den riktige horisonten. Fire semester kan vere for langt for detaljert planlegging (uventade frikjøp kan til dømes få ringverknader for undervisningsoppsettet på mange ulike emne), men samtidig for kort til at ein kan vente at timebruken skal vere i balanse. Dette bør difor drøftast nærare.

Kritikk av noverande system

Rapporten peiker på ei rekkje slagsider ved dagens system, særleg retta mot rolla til arbeidstidsrekneskapa. FoF stiller seg bak deler av denne kritikken, men meiner likevel at rapporten er litt for negativ til dagens system, i alle fall sett frå vårt institutt system. FoF støttar innføring av eit nytt system, men vil gjerne kommentere på enkelte punkt i denne delen.

1) Rapporten seier at FoF i dag ikkje opererer med ressursbudsjett. Det er riktig at FoF ikkje har eitt verktøy som heiter "ressursbudsjett", men me har oversikter og rekneark som totalt sett har same funksjonen. Me ser likevel fordelene med eit nytt system som konsoliderer dei ulike verktøya me har i dag.

2) Generelt er rapporten prega av ein for litt stor skepsis til forskjellar mellom institutta. Slike forskjellar kan det vere gode grunnar for. Ulike faktorar utgjer til dømes inga urettferd dersom det reelt er ulike ting som føregår og blir forventade innanfor dei ulike undervisningstypene. I ei eventuell utarbeiding av felles normer bør det difor vere ope for tilpassing til einingane. For FoF sin del er det til dømes klart at exphil har ei spesiell stilling, ein eigen økonomisk og pedagogisk modell, og dette kan vere grunnlag for legitim variasjon mellom einingane. Dette gjeld også andre ting enn undervisning. Rapporten seier til dømes at satsane for ulike roller (til dømes undervisningskoordinator og fagkoordinator) bør vere like på tvers av einingane, men det er vanskeleg å sjå kvifor det bør det, med tanke på at det er store skilnader i størrelse mellom fag og institutt.

3) Ifølgje rapporten er det "høyst uklart om arbeidstidsregnskapene slik de praktiseres i dag faktisk har bidratt til å verne om forskningstiden". På FoF har rekneskapa faktisk bidratt til dette. Då det i 2020 viste seg at mange hadde store overskot på timerekneskapen (nærare 10 000 timer overskot totalt på instituttet), gjorde instituttet innsparingar slik at det no er god balanse (ned til rundt 3000 timar, som vil seie at dei tilsette har i snitt 75 timar til gode). Så når rapporten seier at "arbeidstidsregnskapene ikkje har lykkjes i å holde timebruken innanfor de tilgjengelige rammene" så stemmer ikkje det for FoF sin del.

4) Rapporten seier at "hovedproblemet virker å være at regnskapene kun er tilbakeskuende, mens overskuddene i realiteten oppstår i planleggingen av undervisningen". Dette er ikkje primært ei svakheit ved rekneskapa i og for seg, men korleis dei blir *brukt*. Om dei blir brukt aktivt i planlegginga, slik dei blir ved FoF, er dei også "fremadskuende". Nok ein gong, det er ikkje primært systemet det kjem an på, men korleis dei blir brukt av leiinga.

5) Generelt er rapporten i litt for stor grad prega av at instituttleiarperspektivet manglar. Det er trass alt der personalleiinga ligg. Ut frå rapporten får ein inntrykk av at det meste handlar om to nivå, fakultet og fag. Men i regelverket heiter det at "Instituttlederen har det overordnede ansvaret for instituttets samlede faglige og administrative virksomhet ... herunder planer og budsjett for å sikre en mest mulig rasjonell drift og budsjettbalanse." Til sjuande og sist handlar dette om leiing, ikkje om ein har det eine eller det andre Excel-arket.

Fleire av punkta over er likevel å rekne som detaljar. I all hovudsak stiller FoF seg bak rapporten, særleg tilrådingane om eit nytt system. Rapporten peiker på svært viktige ting som at dagens system ikkje held tritt med utviklinga av læringsdesign, til dømes "flipped classroom", og at bruken av timar på sensur er svært høg. Eit nytt system bør fange opp slike ting som dette, sidan dagens system i stor grad verkar pedagogisk konserverande.

Til sist: det verkar som ein ser for seg at eit nytt verktøy skal vere eit Excel-ark. Likevel finst det digitale verktøy i dag som verkar både enklare og meir moderne. Fleire institusjonar i Norge brukar til dømes TimeEdit, som verkar å ha alle dei funksjonane som rapporten etterspør.

Med venleg helsing

Steinar Bøyum
Instituttleder

Til alle enheter ved UiB

Dato
03/06/2025

Referanse
2019/1041

Lokal lønnspolitikk - Minste startlønn fra 01.06.2025

Universitetsledelsen har justert minste startlønn fra 01.06.25

Med minste startlønn menes den laveste årslønnsverdi en stilling skal lyses ut i, eller en nyansatt ansettes i.

Minste startlønn for stillingsgrupper er et virkemiddel i lønnspolitikken som kan bidra til arbeidet med å utvikle UiB som én arbeidsgiver, ved å sikre en felles tilnærming ved rekruttering, og å skape og vedlikeholde en lønnsstruktur for virksomheten. Samtidig må det tas markedshensyn. Ved noen fakultet, eller i noen stillingskategorier er det f.eks. ikke aktuelt å ansette på minste startlønn, ettersom markedssituasjonen tilsier høyere avlønning.

Vi gjør oppmerksom på at Tjenestesenteret for lønn, reise og fravær vil ta ut rapporter over ansettelsesforhold som har virkningsdato fra 01.06.24, og korrigere lønnen dersom den ligger under minste startlønn. Det er ikke nødvendig å korrigere arbeidsavtalene. For arbeidsavtaler som sendes ut fra nå av, ber vi om at årslønn ikke settes lavere enn minste startlønn, men høyere lønn kan selvsagt benyttes.

For ansatte med lønn under minste startlønn som er ansatt før 1. juni 2025, er det urealistisk at skjevhetene kan rettes opp gjennom ett enkelt lønnsoppgjør – dette må gjøres over tid.

Minste startlønn gjeldende fra 01.06.2025 ved UiB fremgår av vedlegg.

Med vennlig hilsen

Tore Tungodden
universitetsdirektør

Kathrine Brosvik Thorsen
HR-direktør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.

Vedlegg:

Minste startlønn gjeldende fra 01.06.2025 ved UiB.

Lokal lønnspolitikk - Minste startlønn fastsatt av universitetsledelsen med virkning fra 01.06.2025.

Med **minste startlønn** menes den laveste årslønnsverdi en stilling skal lyses ut i, eller en nyansatt ansettes med.

Stillingskode	Årslønnsverdi fra 01.06.25	Kommentar
0389 Fagkonsulent	430 200	
0400 Driftsleder	728 500	
0787 Spesialtannlege	783 800	
0790 Bedriftssykepleier	668 500	
0794 Psykolog	691 500	
0807 Sykepleier	625 500	
0810 Spes.utd.sykepleier	647 800	
0816 Avdelingssykepleier	657 000	
0852 Radiograf	595 400	
1007 Høgsk-/øvingslærer	568 700	
1009 Universitetslektor	625 500	
1011 Førsteamanuensis	757 600	*)
1013 Professor	967 000	*)
1015 Instruktørtannlege	679 600	
1017 Stipendiat	568 700	
1018 Vit. assistent	435 800	
1019 Vit. assistent	450 400	
1020 Vit. assistent	497 500	
1032 Instruktørtannpleier	577 200	
1033 Klinikk avd.leder	559 900	
1054 Kontorsjef	679 600	
1058 Administrasjonssjef	783 800	
1059 Underdirektør	1 016 600	
1060 Avdelingsdirektør	1 209 500	
1063 Førstesekretær	435 800	
1065 Konsulent	460 700	
1070 Sekretær	414 600	
1077 Hovedbibliotekar	657 000	
1079 Førstebetjent	466 100	
1085 Avdelingsingeniør	552 000	
1087 Overingeniør	614 900	
1088 Sjefingeniør	863 800	
1090 Tekniker	427 000	

1108 Forsker	559 900	
1109 Forsker	657 000	
1110 Forsker	838 100	
1113 Prosjektleder	702 500	
1115 Hjelpearbeider	402 200	
1119 Bas	497 500	
1128 Husøkonom	513 200	
1130 Renholder	484 600	
1132 Renholdsleder	513 200	
1136 Driftstekniker	535 800	
1181 Senioringeniør	691 500	
1182 Seniorarkitekt	863 800	
1183 Forsker	916 200	
1198 Førstelektor	757 600	
1199 Univ.bibliotekar	625 500	
1200 Førstebibliotekar	757 600	
1203 Fagarb.m/fagbrev	490 900	
1211 Seksjonssjef	863 800	
1216 Driftsoperatør	490 900	
1260 Avdelingstannlege	863 800	
1282 Bedriftsfysioterapeut	668 500	
1301 Overtannlege	838 100	
1308 Klinikkveterinær	691 500	
1352 Postdoktor	657 000	
1353 Inst.tannl.m/spes	728 500	
1363 Seniorkonsulent	586 100	
1364 Seniorrådgiver	691 500	
1379 Kliniksekretær	472 300	
1404 Professor	1 184 400	
1407 Avdelingsleder	863 800	
1408 Førstekonsulent	535 800	
1410 Bibliotekar	552 000	
1434 Rådgiver	614 900	
1474 Dekan	1 357 700	
1475 Instituttleder	1 134 700	
1476 Spesialistkandidat	568 700	
1512 Forskningstekniker	472 300	
1513 Senior forskn.tekn	513 200	
1515 Spesialbibliotekar	595 400	
1532 Dosent	916 200	
1538 Fagdirektør	1 078 600	

1545 Tannhelsesekretær	497 500	
------------------------	---------	--

*) Gjelder også ved opprykk etter kompetanse.
Ved opprykk til førsteamanuensis skal
opprykket være på minimum kroner 50 000, og
ved opprykk til professor på minimum 100 000.

Dato
19/05/2025

Referanse
2020/12742

Tilbakemelding internkontrollområder 2024 – Det humanistiske fakultet

Det vises til årsrapporter for internkontrollområdene HMS, ytre miljøarbeid, sikring av bygg og verdier (2024/166141), og informasjonssikkerhet og personvern (2025/559) for 2024 fra Det humanistiske fakultet. Med dette gis tilbakemelding basert på en gjennomgang av utfordringer, arbeidsmål og resultater.

Årsrapporter for internkontrollområdene for 2024 ble behandlet av universitetsstyret 08.05.25 som del av sak om Helhetlig internkontroll ved UiB og status for rapportering på internkontrollområdene (sak 39/25, vedlegg 1).

I *Årsrapport 2024 – HMS* vurderes det om HMS-arbeidet ved UiB er i tråd med myndighetskrav og interne regler og om HMS-arbeidet er hensiktsmessig for å nå målene i UiBs HMS-handlingsplan. Her er oppsummering av status for lokalt HMS-arbeid ved universitetets enheter et viktig element. Årsrapporten viser at det i 2024 arbeides godt med det systematiske HMS-arbeidet ved universitetet. UiB er inne i en god utvikling på flere områder, samtidig er det områder hvor det er behov for forbedringer.

I *Årsrapport 2024 - Ytre miljøarbeid* har enhetene rapportert om de følger opp handlingsplan for klimaarbeidet ved UiB 2023 – 2026. Enhetene har også oppgitt hvilke tiltak de har gjennomført i rapporteringsåret.

I *Årsrapport 2024 - Sikring av bygg og verdier* oppsummeres enhetenes sikkerhetsarbeid. Alle enheter ved UIB skal ha et bevisst forhold til de fysiske verdiene enheten har ansvar for. Det skal foreligge en plan for hvordan disse skal sikres mot ulykkeshendelser som brann eller vannlekkasjer og tilsiktede handlinger som tyveri og hæverk. Egenrapportering viser at det er forbedringspotensial både i enhetenes eget fokus og i arbeidet med sikring av bygg og verdier, og oppfølging, veiledning og opplæring som Eiendomsavdelingen er ansvarlig for.

Årsrapport 2024 –Informasjonssikkerhet og personvern handler om beskyttelse av informasjonens konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet, og risikostyring er grunnleggende viktig. Innenfor informasjonssikkerhet og personvern viser egenrapporteringen at det er variasjoner mellom de ulike enhetene i forhold til hvor godt man jobber systematisk med oppfølging innenfor dette området. Strukturert arbeid med risikovurderinger og kartlegging av informasjonsverdier har spesielt fokus, og det foreligger forbedringspotensialet på enkelte enheter. Det er enhetene under fakultetsnivå som innehar direkte ansvar for ivaretagelse av systemeierskap og informasjonseierskap.

For Det humanistiske fakultet trekkes følgende fram:

Årsrapport for lokalt HMS-arbeid 2024

Fakultetet følger i stor grad opp universitetets krav og retningslinjer for HMS-arbeid, og har en samlet HMS-handlingsplan. Som ved forrige tilbakemelding vil vi minne om at alle enheter som har studenter ved sin enhet, skal sørge for at studentene gis nødvendig informasjon og opplæring i HMS for å utføre sitt arbeid på en trygg og forsvarlig måte. Det er grunn til å anta at dette er aktuelt for alle instituttene. Det samme gjelder for gjester (gjesteforskere o.l.) ved instituttene, der det er aktuelt.

Tre enheter har ikke kartlagt det psykososiale arbeidsmiljøet i 2024. Alle har påbegynt forberedelser til Felles arbeidsmiljøundersøkelse våren 2025. Det er viktig at alle enhetene årlig gjennomfører kartlegging av psykososialt arbeidsmiljø uavhengig av hvilken form for medvirkningsbasert metode/verktøy som tas i bruk og iverksetter tiltak.

Å sette avhengighetsforebyggende arbeid og psykisk helse på dagsorden er tiltak i UiBs HMS-handlingsplan. 4 av 6 enheter har gjort dette i 2024. Dette er positivt. Fakultetet mener at årsaken til at enheter ikke har gjort dette, er uklarhet i hva som menes med «å sette noe på dagsorden». Enheter som har satt tema på dagsorden skriver at de har gjort dette i allmøter/HMS-møter, gitt informasjon i nyhetsbrev, deltatt på Verdensdagen for psykisk helse o.l. Tiltak knyttet til psykisk helse og avhengighetsforebyggende arbeid er viktig for kommende år.

I løpet av 2024 har medarbeidersamtaler og gjennomføringsgraden blant spesielt vitenskapelig ansatte, hatt et særlig fokus ved UiB. Andelen gjennomførte medarbeidersamtaler for teknisk/administrativt ansatte og for stipendiatgruppen ved fakultet er svært gode, mens det for vitenskapelige ansatte i hovedstilling er på 58 % for 2024. Fakultetet fremhever at gjennomføring av medarbeidersamtaler med alle ansatte er et prioritert område fremover. Målet om 80 % gjennomføringsgrad i løpet av en 2-års periode (2024-2025) for den vitenskapelige gruppen, må prioriteres. Det er også viktig at opplæring av ansatte med delegert ansvar prioriteres. Tiltak som lokaltilpassede seminarer/workshops om planlegging, gjennomføring og oppfølging av medarbeidersamtaler for å få samtalene til i større grad å oppleves som viktige og nyttige, skal videreutvikles og iverksettes av HR-avdelingen i 2025.

Arbeidet med risikovurderinger innen HMS-feltet er tydelig styrket ved fakultet. Det er bare en enhet som ikke har gjennomført/ajourført HMS-risikovurdering(er) i 2024. Det er viktig at alle enhetene årlig kartlegger sine aktiviteter og vurdere risikoen i arbeidsmiljøet for skader, helseplager og sykdom.

Egenrapportering lokalt ytre miljøarbeid

Egenrapporteringen viser at alle enheter ved fakultetet følger UiBs handlingsplan for klimaarbeidet. Alle enhetene oppgir ulike tiltak som er iverksatt som del av i klimaarbeidet.

Egenrapportering sikring av bygg og verdier

Tre av enhetene ved fakultetet har gjennom egenrapportering meldt om at enhetene enten;

- ikke kjenner til styringssystemet (for sikring av bygg og verdier), og/eller
- ikke har utført/revidert sin egen verdivurdering, og/eller
- mener at skallsikringen ikke er god nok.

Det er viktig at enhetene prioriterer dette arbeidet og sørger for at oppgavene som angis i styringssystemet gjennomføres og følges opp.

Egenrapportering informasjonssikkerhet og personvern

De som har svart på egenrapporteringen er: Fakultetsadministrasjonen, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR), Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske fag, Institutt for fremmedspråk. I rapporteringen oppgir AHKR har gjort risikovurdering i forbindelse med oppfølgingsmøter, mens og fakultetsadministrasjonen oppgir å ikke ha «egne» systemer. Andre institutter som har svart, har svart «nei» uten noen begrunnelse. Ved neste egenrapportering, vil en del vanlige alternative begrunnelser for ikke å ha gjennomført risikovurdering legges til for å få bedre og mer utfyllende svar.

Det må i denne sammenhengen også påpekes at egne systemer ikke er en absolutt nødvendig forutsetning for å gjøre risikovurdering knyttet til informasjonssikkerhet og personvern, selv om egne systemer absolutt nødvendiggjør en slik vurdering. Et eksempel på gjennomføring av vurdering uten eget systemeierskap kan være risikovurdering rundt lagring av informasjon i felles systemer som M365 eller SAFE og vurdering av hvorvidt rutiner for autorisasjon og tilgangskontroll er tilstrekkelig gitt verdien på det som lagres. Om fakultetsadministrasjonens administrative prosesser utelukkende skjer i felles systemer hvor felles og samlet verdivurdering er utført og autorisasjon og tilgangskontroll gjøres sentralt på UiB, er det dog rimelig å anta at risiko er tilstrekkelig vurdert og håndtert.

Risikovurdering bør lagres sentral og det er kommet på plass en ny løsning for dette (<https://risiko.uib.no>). Ta gjerne kontakt med sikkerhetsgruppen ved IT-avdelingen for videre dialog om dette eller behov for støtte til risikovurderinger.

Svar på spørsmål om oppfattede risikoer og behov for opplæring var svært nyttige og i tråd med hva andre enheter har svart, og vil bli fulgt opp.

Oppfølging

Det systematiske arbeidet med oppfølging av årsrapportene (internkontroll) er viktig. Fakultetet er ansvarlig for instituttenes internkontrollarbeid og skal gi nødvendig tilbakemeldinger og sørge for oppfølging.

Innenfor HMS-området vil strammere økonomiske rammer være en faktor som kan påvirke arbeidsmiljøet negativt. Det er viktig at enhetene er oppmerksomme på dette i tiden fremover. Et særlig fokus på det psykososiale arbeidsmiljøet og å sikre gode kommunikasjonsformer, er viktig. Arbeidet med medarbeidersamtaler må fortsatt prioriteres ved enhetene, samt kartlegging av enhetenes aktiviteter og vurdering av risikoen i arbeidsmiljøet for skader, helseplager og sykdom (HMS-risikovurderinger).

Rapportering knyttet til lokalt ytre miljøarbeid er i 2024 for første gang en del av helhetlig internkontroll. Alle enheter ved fakultetet oppgir at de følger opp handlingsplanen og oppgir hvilke tiltak de har gjennomført. I den videre oppfølgingen er det av interesse å få konkretisert omfang og nivå på tiltakene som er iverksatt ved enhetene.

Når det gjelder sikring av bygg og verdier er det svært viktig at enhetene er sitt ansvar bevisst, og at de selv har kjennskap til egne verdier og kunnskap om hvordan disse best kan beskyttes. Det er et mål om å øke bevisstheten rundt styringssystemet for sikring av bygg og verdier, og at enhetene prioriterer dette området.

Innenfor informasjonssikkerhet og personvern er det viktig at det er gjennomført, revidert og dokumentert risikovurderinger knyttet til systemeierskapet og informasjonseierskapet man har på enhetene. Oppfølging av tiltak må også prioriteres. Videre er det viktig at man har gjennomført og vedlikeholder

dokumentasjonen av verdivurderinger som gjøres av informasjonsverdier, samt ber om bistand der man har behov for dette.

Som ledd i forenkling og forbedring av internkontrollen ved UiB er det invitert til et årlige felles «Ledelsens gjennomgang»-møte for internkontrollområdene vedr. fakultets internkontrollarbeid den 25. mai. I dette møtet gjennomgås fakultetets utfordringer, forbedringsområder og nødvendige tiltak tydeliggjøres.

Basert på fakultetets lokale årsrapporter vil aktuelle tema for møte 25. mai være knyttet til følgende internkontrollområder:

- Ytre miljøarbeid: Konkretisering av omfang og nivå på tiltak iverksatt ved enhetene ved fakultetet.
- Sikring av bygg og verdier: Avklaringer knyttet til behov for bistand fra Eiendomsavdelingen og ajourføring av liste for hver enhet over planansvarlige (den som er utpekt av linjeleder til å sørge for vedlikehold av verdivurderinger, og evt. sikkerhetsanalyser).
- Informasjonssikkerhet og personvern: Avklaringer i relasjon til arbeidet med risikovurderinger og verdivurderinger, samt eventuelle avklaringer av behov for bistand.

Når det gjelder HMS-området kan dette være tema dersom fakultetet selv ønsker det. Fakultetet bes da ta kontakt med HR-avdelingen ved runa.jakhelln@uib.no.

Det vil arbeides med å ytterligere systematisere og effektivisere det helhetlige internkontrollarbeidet ved UiB i tiden fremover, i dialog med fakultetene/avdelingene.

Med vennlig hilsen

Tore Tungodden
universitetsdirektør

Per Arne Foshaug
Økonomidirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.

Kopi
Universitetets hovedverneombud

Vedlegg:

1. [Styresak 39/25 Helhetlig internkontroll ved UiB og status for rapportering på internkontrollområdene](#)

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Instituttrådet

Dato
13.06.2025

Referanse
2025/6970

III 2025-09 Budsjettinnspel for 2026

Dokument:

- «Budsjettforslag 2026 – innspill fra institutt og sentre»
- FoF sitt framlegg til budsjettinnspel for 2026

Saksforelegg:

Budsjettinnspelet for 2026 skal vere fakultetet i hende 4. juli. Budsjettprosessen liknar det som den har vore dei siste åra, men er noko justert i lys av nye behov. Til dømes skal vi gi tilbakemeldingar om rekrutteringsstillingar, vidareutdanningsplanar og arealbehov – i tillegg til vurderingar om framtidige studenttal mv.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet slutter seg til framlegget til budsjettinnspel for 2026.

Steinar Thunestvedt
administrasjonssjef

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Senter for vitenskapsteori

Institutt for fremmedspråk

Dato

14/05/2025

Referanse

2025/5215

Budsjettforslag 2026 - innspill fra institutt og sentre

Vi ber med dette om budsjettinnspill knyttet til budsjettåret 2026 samt langtidsperioden fra 2027-2031 **innen 4. juli**. Budsjettinnspillene vil bli brukt som kunnskaps- og idéunderlag i fakultetets budsjettforslag og langtidsbudsjett til UiB-ledelsen med frist i begynnelsen av september, samt til fakultetets egen budsjettfordeling 10. desember. UiB varsler i universitetsstyresak [35/25](#) at vi må forvente en svekkelse i den KD-finansierte delen av økonomien, som vi i størst mulig grad må kompensere for med egen vekst.

Vi ber særskilt om tilbakemeldinger på følgende punkter:

- 1) Vurdering av enhetens fremtidige resultater innen studiepoeng, studentgjennomføring, doktorgrader og eksterntfinansierte inntekter. Se vedlegg 1 og scenariomodell i vedlegg 2 (Excel-fil).
- 2) Fordeling av rekrutteringsstillinger i henhold til ny fordelingsmodell (fakultetsstyresak [74/24](#), side 16). UiBs nye fordelingsmodell for rekrutteringsstillinger åpner for større grad av refordeling og konkurranse om disse mellom fakultetene. Fakultetet trenger derfor strategiske argumenter for å opprettholde eller øke dagens antall rekrutteringsstillinger. Enhetenes begrunnelser for behov for stipendiat- og postdoktorstillinger vil også benyttes til fakultetets interne fordeling i desember.
- 3) Planer for fremtidige tilbud innen videreutdanning i lys av fakultetets nye *Handlingsplan for etter- og videreutdanning* (EVU) som ble vedtatt i fakultetsstyret 6. mai (fakultetsstyresak [46/25](#)). Her er vi også interessert i behov for støtte til utvikling av nye tilbud, som fakultetet eventuelt kan videreformidle i sitt budsjettforslag. (Vedlegg 3 Fjorårets brev fra UiB Videre om dette i arkivsak [24/3840-6](#)).
- 4) Planer for finansiering av eksisterende og fremtidige forskningsinfrastrukturer, der det er aktuelt, i tråd med *Handlingsplan for forskningsinfrastruktur 2024-2030* som ble vedtatt i fakultetsstyret 22.10.2024 (sak [77/24](#)). Se særlig pkt. E.
- 5) Behov for oppgradering av arealer og undervisningsrom (Vedlegg 4 Fjorårets e-post fra EIA om areal). Bruk EIAs skjema for innspill til bygg og infrastruktur. Se også vedlegg 5 for arealoversikt. UiB ønsker å gå ned med 10 % på areal. Hvordan er muligheten for arealreduksjon på enheten?
- 6) Andre momenter som kan ha betydning for budsjettforslag, budsjettfordeling eller bemanningsplan.

Vi gjør oppmerksom på at fakultetet ikke har mottatt brev om budsjettforslag 2026 og langtidsbudsjett ennå, og baserer oss dermed på *Foreløpige rammer for budsjett 2026* (universitetsstyresak 35/25) og annen kommunikasjon. Ved behov vil vi be om ytterligere informasjon fra enhetene.

Med vennlig hilsen

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Annhild Fetveit
Seksjonssjef

- 1 Vedlegg 1 Fremtidige resultater - om scenariomodell
- 2 Vedlegg 2 Inputskjema langtidsbudsjett 2026-2031
- 3 Vedlegg 3 Ber om forslag til EVU-tilbud i fakultetenes budsjettprosesser - frist 15. november 2024
- 4 Vedlegg 4 Mal for innspill til budsjett 2025 - Eiendomsavdelingen bygg og infrastruktur
- 5 Vedlegg 5 Husleie 2026 detaljert arealoversikt per 14.05.2025

Budsjettinnspel FoF 2026 (2025/5215)

Utdanning

Studiepoengproduksjonen ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudier har hatt ei stor auke det siste tiåret, og ser no ut til å ha stabilisert seg på eit godt nivå. Me ser lyst på framtida til fagstudia i filosofi og trur studiepoengproduksjonen har potensiale å forbetre seg ytterlegare:

- Me har gjennomført ein revisjon av bachelorprogrammet og årsstudiet i filosofi, med første kull hausten 2025, som har som mål å gi betre heilskap og tydelegare progresjon, men som også vil kunne gi betre gjennomføring og såleis auka studiepoengproduksjon. Det same gjeld forhåpentlegvis også følgjene av studieporteføljeprojektet.
- I instituttstrategien heiter det at FoF skal «utvikle spesielt attraktive emnetilbud som også har potensial til å øke tilstrømningen av studenter fra andre fagområder og fakulteter.» Det første av slike planlagde emne var eit emne om kunstig intelligens som gjekk første gang våren 2025, med gode studenttal. Me opprettar også eit emne i ikkje-vestleg filosofi, som det er stor interesse for mellom studentane.
- Filosofifaget er populært både nasjonalt og internasjonalt, og dette viser seg også i søkjartala våre. Dersom me legg saman førstevalssøklarar for årsstudiet og bachelorstudiet, sette me ny rekord i 2024, faktisk over pandemiåret 2021. Det kan ligge an til ein liten nedgang i 2025, men framleis på det høge nivået frå 2021-2023.
- Som kjend har FoF som mål å opprette eit PPE-program. Dette vil i beste fall ha oppstart hausten 2027. PPE har potensiale til å trekkje til seg spesielt dyktige studentar, slik at ikkje alle desse forsvinn til prestisjestudium andre stader. PPE vil vere omfatta av ordninga *Tverrfakultære utdanningsprogrammer* i den nye inntektsfordelingsmodellen ved UiB. Dessverre har den økonomiske situasjonen ved SV-fakultetet gjort planlegginga av dette vanskeleg. Ei endeleg avgjerd bør tas i løpet av hausten 2025.
- Fagstudiet har alt i alt god balanse mellom ressursbruk og ressurstilgang. Men satsing på PPE og nye attraktive emne kan gjere det nødvendig å kutte nokre valfrie emne på sikt. Studieporteføljeprojektet kan også gjere det nødvendig å vri emneporteføljen frå 200- til 100-nivået.

Forsking

FoF har ein godt etablert forskingsgruppestruktur, med aktive og sterke grupper innanfor fleire felt. Instituttet har i fleire år hatt som strategi at alle stillingar, både faste stillingar og rekrutteringsstillingar, skal knytast til grupper. Dette er vidareført i instituttet sin strategiplan for 2023-2030, der det mellom anna heiter at FoF skal «satse på aktive forskingsgrupper i tildeling av midler og ressursar» og «bygge miljø på internasjonalt høgt nivå som kan konkurrere om SFF-status og ERC-tildelingar». Instituttet har likevel vurdert det slik at det ikkje er aktuelt på dette tidspunktet å melde inn SFF-initiativ.

I tillegg til det me veit om kva eksternfinansiering tyder for fakultet og universitet, er eksterne midlar også avgjerande for instituttøkonomien. Dei siste åra har instituttet meir i BOA-inntekter enn i annuum, men når prosjekt no tek slutt, vil det ramme instituttøkonomien hardt om ein ikkje får tilslag på nye. I tillegg har FoF

få rekrutteringsstillingar ut frå størrelsen på instituttet, slik at eksterne prosjekt er spesielt viktig for tilgangen på rekrutteringsstillingar.

Tidlegare var det yngre forskarar og eksterne forskarar som stod for ein stor del av søknadsaktiviteten ved instituttet. Instituttet har derfor lagt ned betydeleg innsats for å få fleire av dei sterke og etablerte forskarane til å søkje. Dette er no i ferd med å lukkast. Fleire fast tilsette forskarar har levert søknadar i det siste, og instituttet har ein ambisiøs plan for søknadsaktiviteten dei neste åra. Professor Sorin Bangu gjekk til dømes vidare til andre vurderingsrunde for ERC Advanced Grant, dessverre utan å få tilslag. I denne samanhengen har såkornmidlar og støtte til pilotprosjekt vore viktige. Fleire tilsette har fått midlar til å utvikle prosjektsøknader. Instituttet stiller seg spesielt positivt til at SPIRE-midlar kan brukast til frikjøp og ser på dette som eit godt og effektivt tiltak for å stimulere til søknadar om eksternfinansiering.

Målsettinga til FoF er å få tilslag på eit eksternfinansiert prosjekt kvart år (til dømes eit NFR-prosjekt annakvart år, eit ERC-prosjekt kvart fjerde år, og eventuelt andre typar prosjekt). Dette er ei ambisiøs målsetting, med tanke kor få filosofiprojekt som blir tildelt: det er ikkje uvanleg med berre eitt NFR-prosjekt til filosofi i Norge årleg, og til dømes 1-2 ERC Advanced Grants til filosofi i Europa per år. For å oppnå dette målet er det derfor nødvendig å få våre sterkaste fagpersonar til å søkje. Me ser lyst på sjansen for at nokre av desse vil få tilslag.

Forskarutdanning

Forskarutdanninga til instituttet fungerer svært godt, så i kva grad inntektene frå avlagte doktorgrader vil auke kviler på tilslag på eksterne prosjekt og fordeling av universitetsfinansierte stipendiatstillingar.

Det er mange gode faglege grunnar til FoF bør få ein større del av rekrutteringsstillingane til fakultetet. Filosofi eignar seg til dømes godt til å belyse globale samfunnsutfordringar, mellom anna kunstig intelligens. I desse tider er det likevel økonomi som gir det sterkaste argumentet for fleire stipendiatstillingar til FoF. Så godt som alle våre ph.d.-kandidatar fullfører, og dei aller fleste på normert tid. Instituttet har kunstig få stipendiatstillingar i høve til størrelsen på instituttet, noko som skuldast at studiepoengproduksjon på exphil og dei tidlegare exfac-emna ikkje tel med i beregningsgrunnlaget. FoF har til dømes nesten like mange fast vitsskapelege tilsette som IF (og nesten like mange disputasar dei siste åra), men tradisjonelt berre rundt halvparten så mange universitetsfinansierte stipendiatstillingar.

Det er difor ei god investering for HF å tildele FoF fleire av fakultetet sine rekrutteringsstillingar. Som me også har nemnd i tidlegare budsjettinnspel vil me gjerne bruke av kvoten for postdoktorstillingar. Når me lyser ut postdoktorstillingar, får me rekruttert kandidatar av høg internasjonal klasse. Me ønskjer difor å prioritere postdoktor- framfor stipendiatstillingar dersom det er rom for dette.

Bemanning

I 2025 får instituttet to uventa avgangar, ei 100%-stilling knytt til exphil og ei 50 %-stilling knytt til Språkkunnskap. I tillegg får me ein avgang i ei 50 %-stilling på Akademisk skriving mot slutten av 2025. Med det krevjande og svært viktige arbeidet med å etablere eit nytt førstesemesteremne, bør den eine av dei to avgangane på exfac-emna bli erstatta, då knytt til LES100.

På exphil har bemanninga blitt redusert med to stillingar på halvanna år. Instituttet er innstilt på å redusere kostnader på exphil dei neste åra, i takt med avgangar. Økonomiske problem ved fleire fakultet gjer dette både rimeleg og strategisk klokt. Dette arbeidet tek til hausten 2025. Me er difor budde på å redusere bemanninga, men for å ta vare på kvaliteten er det likevel avgjerande å lyse ut ei fast deltidsstilling knytt til exphil på Det juridiske fakultet. Me har eit veldig godt samarbeid med juss, og dei er svært nøgde med exphil, men vil gjerne at det skal halde fram. Noverande emneansvarleg på denne exphil-varianten er nede i 30 % stilling hjå oss, og me treng nokon med dobbeltkompetanse til å ta emneansvar her. Økonomisk vil belastninga vere svært liten, nesten ingenting dersom ein tek høgde for at dette også vil redusere behovet for mellombels arbeidskraft.

Som nemnd har instituttet planar for søknad om oppretting av eit PPE-program. Sidan det foreløpig ikkje følgjer nye ressursar med til PPE, må instituttet skape rom for dette ved å omdisponere ressursar. Me vil likevel understreke at eit ambisiøst PPE-program av høg kvalitet vil måtte trenge nye stillingar på sikt. Den nye inntektsfordelingsmodellen ved UiB har eit eige punkt om tverrfakultære utdanningsprogram, som gir betre økonomisk utteljing for program som PPE. Dersom det blir eit PPE-program bør ein difor lyse ut ei fast stilling knytt til PPE.

Forslingsinfrastruktur

Wittgensteinarkivet (WAB) er no så godt som ferdig med det lokalt finansierte infrastrukturprosjektet sitt (WABe), der siktemålet var å utvikle ei nyttgåve av «Bergen Electronic Edition» (i samarbeid med Oxford University Press). Tildelinga av desse midlane har vore av uvurderleg verdi for arkivet, og har forsert arbeidet med ei nyttgåve med fleire år. Vi nyttar her nok ein gong høvet til å peike på det urimelege i at drifta av Wittgensteinarkivet i realiteten må finansierast av FoF sine resultatinntekter, og frå og med 2026 vil vi be om at fakultetet delfinansierer drifta av arkivet med 115 000.

Areal

På Sydneplassen 12/13, som huser bl. a. FoF, er det krevjande å gjere arealmessige endringar som vil monne. Det er rikeleg med areal målt i kvadratmeter, men problemet er at planløysinga i huset er svært langt frå det optimale. Gjennom åra har vi i samarbeid med Eiendomsavdelingen gjort ei rekkje mindre endringar for å gjere lokala meir eigna til vårt bruk: Fleire av undervisningslokala er omgjort til kontorareal og ein del kontor har også blitt delt opp med lettveggar for å auke talet på kontor. I lys av at huset skal seljast i løpet av få år finn vi det lite føremålstenleg å gjere fleire slike endringar. Vi har i fleire år hatt konstant 2-3 kontor for lite i høve til behovet, og stipendiatane våre må stort sett dele kontor. I lys av at vi venteleg skal flytte frå huset i løpet av få år synes dermed den rasjonelle løysinga å klare oss så godt som vi kan i tida som kjem. At vi i løpet av denne tida skal *redusere* arealbruken utan større kostnadskrevjande tiltak synes både urealistisk og ufornuftig.

Avslutningsvis peikar vi på at fakultetet (LLE) årleg brukar eit større beløp, nærare 400 000, i husleige og strøm på leige av kjellaren (U1) på Sydneplassen 12/13, eit beløp som på ingen måte kan rettferdiggjeras. Såleis synes dette arealet som eit godt utgangspunkt for eventuelle effektiviserande tiltak.

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Instituttrådet

Dato
13.06.2025

Referanse
2025/6970

2025-10 Val av medlemmer til instituttrådet for perioden 2025-2029 (gruppe B, C og D)

Dokument:

- «Resultater: Valg av medlemmer til instituttrådene» (skriv frå fakultetet sin valkomite)»

Saksforelegg:

I § 24.3 i UiB sitt valreglement kan vi lese følgjande:

1. Dersom det i en valgkrets bare er foreslått så mange kandidater som det antallet som skal velges som medlemmer og varamedlemmer, foretas valget av det avtroppende instituttrådet som valgforsamling.
2. Valgstyret avklarer med forslagstillerne hvem som foreslås som henholdsvis medlem og varamedlem.
3. Det kreves tilslutning fra minst halvparten av instituttrådets medlemmer for å bli valgt
4. Valget er gyldig når minst 2/3 av instituttrådets medlemmer har avgitt stemme, iberegnet blanke stemmer.
5. Dersom forslaget ikke oppnår et tilstrekkelig antall stemmer i instituttrådet, startes valgprosessen på nytt.
6. Valg av studentrepresentanter kan skje med studentorgan som valgforsamling, se § 10-3.

Ved FoF kom det ikkje inn framlegg om kandidatar til gruppe B innan fristen. Etter ein sonderingsprosess har instituttet sin nominasjonskomité gjort framlegg om følgjande medlemmer i gruppe B for perioden 01.08.25 – 31.07.26:

Medlem:	Postdoktor Ane Engelstad
Varamedlemmer:	Postdoktor Jens Jørund Tyssedal
	Stipendiat Carlota Salvador Megias

Frå gruppe C kom det framlegg om desse medlemmene for perioden 01.08.25 – 31.07.25:

Medlem: Seniorkonsulent Kirsten Bang

Varamedlemmer: Seniorkonsulent Masa Krbacevic
Førstekonsulent Johan Holmstrøm Ulla

For gruppe D, studentane, har fagutvalet foreslått desse representantane for perioden 01.08.25 – 31.07.26:

Medlemmer: Vegard Espeset Juvik, Frøya Lothe Flateråker, Emi Aylin Paez Rokseth

Varamedlemmer: Knut Johan Farestveit, Håkon Hembre Helgøy, Dina Karoline Sylten Stokland

Forslag til vedtak:

Instituttrådet vel Ane Engelstad som medlem for gruppe B i perioden 01.08.25 – 31.07.26. Jens Tyssedal og Carlota Megias blir valt til vararepresentantar.

Instituttrådet vel Kirsten Bang som medlem for gruppe C i perioden 01.08.25 – 31.07.29. Masa Krbacevic og Johan Ulla blir valt til varamedlemmer.

Instituttrådet vel Vegard Espeset Juvik, Frøya Lothe Flateråker og Emi Aylin Paez Rokseth som representantar for gruppe D i perioden 01.08.25 – 31.07.26. Knut Johan Farestveit, Håkon Hembre Helgøy og Dina Karoline Sylten Stokland blir valt til varamedlemmer.

Steinar Thunestvedt
administrasjonssjef

Resultat – valg av medlemmer til instituttrådene

AHKR: Følgende kandidater er foreslått eller valgt som medlemmer til instituttrådet ved AHKR:

For gruppe A i perioden 01.08.2025-31.07.2029 (valgt):

Medlemmer:

Margrete Visscher

Bjørn Ola Tafjord

Tove Fjell

Visa Immonen

Varamedlemmer:

1. vara: Yngve Flo

2. vara: Laura Feldt

3. vara: Daniela Hofmann

4. vara: Tina Paphitis

[Se valgoppgjøret for gruppe A i instituttrådet ved AHKR her.](#)

For gruppe B i perioden 01.08.2025-31.07.2026 (foreslått):

Medlem:

Postdoktor Hannah Kristine Lunde

Varamedlemmer:

Stipendiat Ingrid Serenne Aakre Kibsgård

Stipendiat Ingvild Jensen Haldorsen

Valget holdes av det avtroppende instituttrådet som valgforsamling, jf. Valgreglementet § 24-3.

For gruppe C i perioden 01.08.2025-31.07.2029 (foreslått):

Medlem:

Seniorkonsulent Anne Mailin Selland

Varamedlemmer:

Seniorkonsulent Torunn Saunes

Seniorkonsulent Kjersti Ure Engevik

Rådgiver Jan Jacob Hoffman

Valget holdes av det avtroppende instituttrådet som valgforsamling, jf. Valgreglementet § 24-3.

For gruppe D i perioden 01.08.2025-31.07.2026 (valgt):

Medlemmer:

Silje Mæland Nesheim

Ingrid Johanne Kverndal Rosenblad

Varamedlemmer:

Osk Aasgard Tveranger

Torstein Markus Thorbjørnsen Harboe

Valg av medlemmer til gruppe D ble gjennomført med instituttutvalget som valgforsamling, jf. Valgreglementet § 10-3, 2.

IF: Følgende kandidater er valgt som medlemmer til instituttrådet ved IF:

For gruppe A i perioden 01.08.2025-31.07.2029:

Medlemmer:

Professor Dagmar Haumann

Forsker Craig Grocott

Professor Kjetil Berg Henjum

Førsteamanuensis Eirik Hovden

Førsteamanuensis Sigrid Johanna Ørevik

Varamedlemmer:

Førsteamanuensis Misuzu Shimotori

Førsteamanuensis Brita Lotsberg Bryn

For gruppe B i perioden 01.08.2025-31.07.2026:

Medlem:

Stipendiat Alma Oftedal

Varamedlemmer:

Stipendiat Alison Jones Rød

For gruppe C i perioden 01.08.2025-31.07.2029:

Medlem:

Seniorkonsulent Eleni Kontodima Solstad

Varamedlemmer:

Rådgiver Deirdre Smith

Seniorkonsulent Charlotte Hallberg

For gruppe D i perioden 01.08.2025-31.07.2026:

Medlemmer:

Mathilde Sanne

Tyler Hanssen

Liam Laurence Breian Langø

Varamedlemmer:

Synnøve Haugen

Valget for alle gruppene ble gjennomført av det avtroppende instituttrådet som valgforsamling i møte den 28.05.2025, jf. Valgreglementet § 24-3.

LLE: Følgende kandidater er foreslått eller valgt som medlemmer til instituttrådet ved LLE:

For gruppe A i perioden 01.08.2025-31.07.2029 (valgt):

Valgt som medlem:

Jørgen M. Sejersted

Wolfgang Hottner

Kari Kinn

Pär Sandin

Hilde Vikøyr Brynjulfsen

Valgt som varamedlemmer:

1. vara: Sunniva P. Johansen

2. vara: Henning Laugerud

3. vara: Helen Frances Leslie-Jacobsen

4. vara: André Eiermann

[Se valgoppgjøret for gruppe A i instituttrådet ved LLE her.](#)

For gruppe B i perioden 01.08.2025-31.07.2026 (foreslått):

Medlem:

Stipendiat Jon Martin Perander

Varamedlemmer:

Stipendiat Julie Bergmann

Stipendiat Sander Jensen Schipper

Valget holdes av det avtroppende instituttrådet som valgforsamling, jf. Valgreglementet § 24-3.

For gruppe C i perioden 01.08.2025-31.07.2029 (foreslått):

Medlem:

Seniorkonsulent Linnea Reitan Jensen

Varamedlemmer:

Seniorkonsulent Lisa Dalby Pedersen

Rådgiver Anna Polster

Prosjektleder Ola Roth Johnsen

Valget holdes av det avtroppende instituttrådet som valgforsamling, jf. Valgreglementet § 24-3.

For gruppe D i perioden 01.08.2025-31.07.2026 (valgt):

Medlemmer:

Isak Dombestein

Aline Pena Gill

Isak Tauder Tyholdt Skog

Varamedlemmer:

Cornelius Bøe Vestvik

Sandra Sandnes

Valg av medlemmer til gruppe D ble gjennomført med instituttutvalget som valgforsamling, jf. Valgreglementet § 10-3, 2.

FOF: Følgende kandidater er foreslått eller valgt som medlemmer til instituttrådet ved FOF:

For gruppe A i perioden 01.08.2025-31.07.2029 (valgt):

Valgt som medlem:

Torfinn Huvenes

Mette Hansen

Julie Zahle

Lukas Skiba
Hans Marius Hansteen

Valgt som varamedlemmer:

1. vara: Gunnar Karlsen
2. vara: Richard Sørli
3. vara: Ole Martin Skilleås
4. vara: Sorin Bangu
5. vara: Rune Falch
6. vara: Kristin Sampson
7. vara: Anne Granberg
8. vara: Franz Knappik
9. vara: Vibeke Andrea Tellmann
10. vara: Hallvard Fossheim
11. vara: Amund Børdahl

[Se valgoppgjøret for gruppe A i instituttrådet ved FOF her.](#)

For gruppe B i perioden 01.08.2025-31.07.2026 (foreslått):

Medlem:

Postdoktor Ane Engelstad

Varamedlemmer:

Postdoktor Jens Jørund Tyssedal

Stipendiat Carlota Salvador Megias

Valget holdes av det avtroppende instituttrådet som valgforsamling, jf. Valgreglementet § 24-3.

For gruppe C i perioden 01.08.2025-31.07.2029 (foreslått):

Medlem:

Seniorkonsulent Kirsten Bang

Varamedlemmer:

Seniorkonsulent Masa Krbacevic

Førstekonsulent Johan Ulla

Valget holdes av det avtroppende instituttrådet som valgforsamling, jf. Valgreglementet § 24-3.

For gruppe D i perioden 01.08.2025-31.07.2026 (foreslått):

Medlemmer:

Vegard Espeset Juvik

Frøya Lothe Flateråker

Emi Aylin Paez Rokseth

Varamedlemmer:

Knut Johan Farestveit

Håkon Hembre Helgøy

Dina Karoline Sylten Stokland

Valget holdes av det avtroppende instituttrådet som valgforsamling, jf. Valgreglementet § 24-3.

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Instituttrådet

Dato
16.06.2025

Referanse
2025/6970

III 2025-11 Studiekvalitetsmelding for 2024/2025

Dokument:

- «Studiekvalitetsmeldinger fra institutt og senter ved HF – 2024/2025»
- Utdanningsmelding for 2024/2025 - FoF

Saksforelegg:

I det nye kvalitetssystemet til UiB skal studiekvalitetsmeldingane utarbeidast for studieår, og ikkje kalenderår som tidlegare.

Vedlagt ligg framlegg til FoF si utdanningsmelding for studieåret 2024/2025.

Institutta sine utdanningsmeldingar skal handsamast i fakultetet sitt studiestyre ultimo august.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet sluttar seg til instituttleiar sitt framlegg til studiekvalitetsmelding for 2024/2025.

Steinar Thunestvedt
administrasjonssjef

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Institutt for fremmedspråk
Senter for vitenskapsteori

Studiekvalitetsmeldinger fra institutt og senter ved HF - 2024/2025

I UiBs nye kvalitetssystem for utdanning skal studiekvalitetsmeldinger utarbeides for studieår, ikke kalenderår som tidligere. Dette innebærer at neste studiekvalitetsmelding havner i overgangen mellom de to ordningene, og skal omhandle studieåret 2024/2025. Siden våren 2024 slik faller utenfor meldingsperioden, oppfordrer vi til at kommende melding også omtaler eventuelle relevante forhold fra våren 2024. I 2025 vil dialogmøtene videre foregå før innsending av enhetenes studiekvalitetsmeldinger.

Studiekvalitetsmeldingene er omtalt i [kvalitetssystemet kap. 3](#).

Følgende tema er aktuelle å omtale i instituttenes/sentrenes studiekvalitetsmeldinger:

- oppfølging av foregående års studiekvalitetsmelding
- gjennomførte emne- og programevalueringer og relevante forhold som har kommet frem i disse
- tema fra dialogmøte med fakultetsledelsen
- instituttets/senterets arbeid med Studieporteføljeprojektet
- studieprogrammenes arbeid med gjennomføring, yrkesrelevans og kobling mellom forskning og undervisning
- enhetens arbeid med kompetanseutvikling knyttet til KI
- andre ting instituttene ønsker å fremheve

Tidsplanen for studiekvalitetsmeldingen og dialogmøter 2024/2025:

Uke 14 og 15: Dialogmøter mellom enheter og fakultetsledelse
Mai: Dialogmøte fakultetsledelse og UiB-ledelse

1. juni: Frist for innsending av enhetenes studiekvalitetsmeldinger til fakultetet
27. august: Studiestyret behandler fakultetets studiekvalitetsmelding
9. september: Fakultetsstyret behandler fakultetets studiekvalitetsmelding
15. september: Frist for innsending av HFs studiekvalitetsmelding til SA

Med vennlig hilsen

Svein Ivar Angell
visedekan for utdanning

Julie Alver Tønsaker
studiesjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.
This document has been electronically validated and therefore has no handwritten signatures.

Studiekvalitetsmelding Institutt for filosofi og førstesemesterstudier 2024-2025

Det følgjande er Institutt for filosofi og førstesemesterstudier si studiekvalitetsmelding for 2024-2025, basert på punkta i bestillinga frå fakultetet av 30.1.2025 (2025/1139).

Femårig programevaluering av bachelor- og masterprogramma vart gjennomført og begge programma vart reakkrediterte i 2022. Ekstern fagfelle, Elisabeth Schellekens Dammann, leverte sine rapportar med evaluering av bachelor- og masterprogramma 2023. Rapportane var svært konstruktive og har vore til stor hjelp i vår innsats for å forbetre programma våre. Ho sette særleg fingeren på koherens, progresjon og nivåddifferensiering. Fleire av desse tilrådingane har blitt inkorporert i ein revisjon av BA-programmet som blir implementert frå og med hausten 2025.

Som vanleg har me gjennomført eigenvurdering og studentevaluering av kvart emne kvart semester. Me har nyleg forbetra rutinane våre for å gi ut evalueringsskjema til studentane dette har dramatisk auka svarprosenten. Me har også innført eit årleg møte for alle som er involvert i undervising på filosofiprogramma for å supplere den årlege instituttdagen. Dette er meint å fremje samarbeid mellom lærarar og lette diskusjonar om korleis me kan forbetre undervisningskvaliteten. Som følge av tildeling av likestillingsmidlar har me også gjennomført møte om universell utforming for heile undervisningsstaben.

I denne samanhengen vil me også nemne Studiebarometeret. Resultata for bachelorprogrammet i filosofi var svært gode, mellom anna med "Helhetsvurdering" på 4.3., som er godt over snittet for HF-fag. Det er særleg gode tal på undervising og vurderingsformer. Spesielt gledeleg er den høge poengsummen på sosialt og fagleg miljø, og me kan håpe på at det gode resultatet er teikn på at innsatsen me har gjort har fungert. Det er ingen tvil om at me no har eit aktivt og velfungerande fagutval, og at dette har stor verdi for studieprogramma.

Dialogmøte med fakultetsleiinga vart gjennomført 4. april 2025. Eit sentralt tema for undervisningsdelen av dette møtet var arbeidet med Studieporteføljeprojektet. Fagmiljøet har begynt arbeidet med emnepakker, både lokalt og i samarbeid med andre miljø, og me trur at filosofifaget har mykje å bidra med i slike pakker. Instituttet har som kjend også vore sentral i utviklinga av det nye førstesemesteremnet, LES100, som er ein sentral del av Studieporteføljeprojektet. Dette emnet vil gå første gang hausten 2025. Samtidig kan Studieporteføljeprojektet også skape utfordringar for oss og føre med seg endringar. Kravet om å ta 30 studiepoeng utanfor eigen disiplin kan føre til færre studentar på våre 200-emne. Filosofi har stort potensiale til å trekke til seg studentar frå andre disiplinar, så me trur me kan kompensere for dette tapet, men det kan på sikt bety ei dreining av emneporteføljen mot introduksjonsemne. Planane om eit FPØ-program har også vore ein del av Studieporteføljeprojektet. Tanken var at dette programmet skulle starte opp H2026, men overraskande nok viste det seg at dette vart vanskeleg. Dette skapar også visse utfordringar for FoF med å oppfylle krava i Studieporteføljeprojektet, sidan me har basert oss på at me vil få eit slikt program. I løpet av hausten 2025 må det takast ei endeleg avgjerd om det blir eit FPØ-program eller ikkje.

I 2024 gjennomførde me utviklingsarbeid knytt til revisjon av BA og årsstudiet i filosofi, som me trur vil forbetre kvaliteten og redusere fråfallet på lågare grad. Sentralt står ei tydelegare oppbygging av studiet, som også var etterspurt av den eksterne fagfellen. Dette svarar til punkt i strategiplanen, der det heiter at FoF skal "styrke progresjonen og sammenhengen mellom emnene på fagstudiet i filosofi, med mindre grad av overlap og større grad av differensiering mellom de ulike nivåene" og "styrke kvaliteten ved de enkelte emnene gjennom å tilby mer studentaktiv læring." Endringane blir gjennomførde for første gang for kullet som tek til hausten 2025.

Me har tidlegare gjort justeringar i masterprogrammet for å tydeleggjere eigenarten til masterutdanninga og framheve sambandet mellom forskning og utdanning, gjennom å auke delen av såkalla «forskingsemne» på masterprogrammet. Til dømes er endringane i masterprogrammet meint å forbetre utdanningskvaliteten ved å auke tida studentane bruker på emne som er berre for masterstudentar. Endringane i forskingsmetodar og prosjektutviklingskurs (som no er to separate kurs) er meint å betre førebuinga til studentane for å skrive masteroppgåva, noko som forhåpentlegvis vil bidra til høgare gjennomføringsgrad innanfor normert tid. Dette er også eit eksempel på at tilbakemeldingar frå studentane blir tatt på alvor og følgt opp av endringar.

Studentar på både bachelor- og masterstudia møter aktuell forskning og fagutvikling på ulike tidspunkt i studia. Me legg også stor vekt på forskingsbasert undervising både på BA og MA, og, som det står i strategien, me "arbeide[r] for at alle emner blir undervist av aktive forskere på feltet." Kjerneemna på masterstudiet har også som sentrale læringsutbytte utvikling av forskingskompetanse, og desse emna har som nemnd ovanfor blitt styrka i vår siste revisjon av masterstudiet. På masterstudiet får studentane naturlegvis også omfattande rettleiing i forskingsmetodar og utvikling av forskingsartiklar og prosjektforslag.

Masterstudentar er vidare inkludert i mange av aktivitetane til dei forskingsgruppene ved instituttet. Vidaregåande bachelorstudentar er også inkludert i nokre tilfelle. Instituttet har eit månadleg forskingsseminar der tilsette og gjester frå andre institusjonar presenterer si aktuelle forskning, som er open for og ofte besøkt av bachelor- og masterstudentar. Me har òg organisert spesielle forskingsbaserte gjesteforelesingar og seminar av vitjande forskarar, særleg retta mot bachelor- og masterstudentar. Fagutvalet har «faglunsj», eit slags instituttseminar for studentar, der bachelor- og masterstudentar får høve til å presentere og diskutere sine eigne forskingsprosjekt med kvarandre. Personalet blir også invitert til å delta.

Bachelorprogrammet i filosofi var med i NOKUT si evaluering av arbeidslivsrelevans i disiplinfaga i 2019-2020, og dette var ein nyttig prosess for oss. Det viste at noko av det viktigaste me kan gjere for å vidareutvikle arbeidet med arbeidslivsrelevans er å bevisstgjere studentane våre på den kompetansen dei faktisk har. Mange studentar har ei noko snever oppfatning av arbeidslivsrelevans, og me treng å vise dei at dei generelle og overførbare dugleikane dei får i studiet faktisk er av verdi i arbeidslivet. Me trur at me kan oppnå mykje på dette området med relativt enkle og lite ressurskrevjande middel, til dømes karrieredagar der slike spørsmål blir tematisert og diskutert. Me har allereie hatt slike økter for master- og phd-studentane, til dømes "Filosofisk uke" med økter om arbeidslivet, besøk frå tidlegare studentar med karrierar utanfor academia, besøk fra Sammen Karriere (organisert av Fagutvalget), og "Careers sessions for

master's students", med info om korleis det er å søke om stipend og å ta ein doktorgrad, og råd om planlegging for karriere utanfor academia (organisert av programstyret).

I 2024 utarbeidde me eit nytt emne i kunstig intelligens, som vil vere dedikert til filosofiske spørsmål kring KI. Dette gjekk for første gang våren 2025, med gode studenttal. Instituttet har ikkje i dag noko eigentleg miljø for forskning på KI, men me har sterke fagfolk frå ulike miljø som enten arbeider med dette eller ønskjer å gå inn i det. Me trur difor at dette emnet vil ha fleire positive ringverknader for FoF og HF. I tillegg er KI sentralt for det nye førstesemesteremnet LES100, som vil gå første gang hausten 2025. Målet her er at studentane skal få lære om korleis dei kan bruke KI, korleis dei ikkje bør bruke KI og korleis dei ikkje har lov å bruke KI. Men målet er også at dei vil lære seg verdien av å skrive sjølve.

Steinar Bøyum

Instituttleder, Institutt for filosofi og førstesemesterstudier